

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE **2009-2012**

AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET

SC+

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE 2009-2012

AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET

PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE 2009-2012

AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET

ÍNDEX

Presentació	3
1. Marc de referència de les Polítiques d'Igualtat de Gènere	4
2. Principis Inspiradors	9
3. Condicions prèvies i Objectiu general	11
Línies estratègiques del Pla d'Igualtat de Gènere	12
Línia I. Impulsar les polítiques d'igualtat de gènere	12 - 19
Línia II. Abordatge integral de la violència de gènere	20 - 27
Línia III. Fomentar la participació sociopolítica de les dones	28 - 30
Línia IV. Repartiment del treball i usos del temps	31 - 43
Línia V. Fomentar la coeducació, la formació i la producció cultural de les dones	44 - 51
Línia VI. Perspectiva de gènere en el disseny de ciutats i territoris	52 - 61
Línia VII. Promoure la Salut de les dones	62 - 69

PRESENTACIÓ DEL PLA

L'any 1993, amb el Primer Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats de les Dones, Santa Coloma de Gramenet es dotava d'un instrument per concretar les accions que calia dur a terme en el nostre municipi i així es feia visible la ferma voluntat política de lluitar contra la discriminació de gènere.

Ara, setze anys després, en un nou escenari legal pel que fa a la no-discriminació per raó de gènere, creences, origen o ètnia, l'Ajuntament impulsa el Segon Pla d'Igualtat del municipi.

Com a dona i alcaldessa de la ciutat, em plau, especialment, presentar aquest nou pla d'igualtat. Santa Coloma, compromesa des de fa anys en un projecte de progrés social i d'igualtat d'oportunitats, no pot quedar enrere en la lluita contra les desigualtats. En aquest sentit, el Segon Pla d'Igualtat representa un nou impuls per superar els desequilibris que encara avui, malgrat les lleis vigents, es donen a la nostra societat.

És responsabilitat dels governs aprovar normes que garanteixin els drets de la ciutadania i posar en marxa programes que facin eficaces aquestes normes. No és menys cert, però, que tota la societat ha d'incorporar en el dia a dia els valors i les pràctiques que finalment faran possible eradicar les discriminacions i desigualtats.

És, doncs, un compromís de tots i totes, Administració, associacions i ciutadania, fer que aquest Segon Pla d'Igualtat resulti un instrument útil perquè a Santa Coloma superem els tics de la discriminació instal·lats encara a la nostra societat.

Les dones, principal eix vertebrador de la convivència ciutadana, de la cohesió social i del progrés, tenim moltes claus a les nostres mans per fer possible un nou món més igualitari. Per això, hem de fer nostre aquest pla i contribuir de manera decidida a l'execució de les actuacions que s'hi proposen.

Estic segura que amb la participació massiva i necessària de les dones colomenques i també dels homes podrem aconseguir-ho. Des de l'Ajuntament hi estem posant tota la il·lusió i els mitjans.

Núria Parlon Gil
Alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet

1. MARC DE REFERÈNCIA DE LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE

El principi d'igualtat de gènere és un dels eixos nuclears de les societats modernes. La consecució d'aquest principi polític ha estat present des de la creació dels estats democràtics; tanmateix el seu reconeixement no ho ha estat per tot el conjunt de la ciutadania, les dones no han iniciat un procés d'equiparació de drets formals fins a principis del s. XX. La divisió sexual del treball continua encara vigent i organitzant les estructures socials de tal forma que la igualtat real encara és un repte a aconseguir.

La desigualtat de gènere ha estat invisibilitzada durant molts de temps i actualment s'ha assumit com una problemàtica de dimensió pública i política, per aquesta raó, es fa necessari el desenvolupament de polítiques de gènere. Aquestes polítiques, venen impulsades per diversos agents:

A nivell internacional, el moviment feminista ha estat central en la formulació de les polítiques d'igualtat, i en la dècada dels 60 i 70 va aconseguir que els poders públics posessin a les seves agendes el principi d'igualtat per raó de sexe. El moviment feminista de la segona onada, va posar en evidència, que la consecució del dret a vot, a l'educació i als treballs, que la primera onada feminista havia aconseguit, no era suficient per l'assoliment de la igualtat, tant a nivell formal com real. Les noves idees que s'introdueixen en aquell moment si bé generen ruptures en el moviment de dones respecte el diferent paper que se li atorga a l'Estat en la teoria feminista, també provoquen la pròpia intervenció de l'estat, a través de la formulació de polítiques d'acció positiva per a les dones. Seguint a Judit Astelarra¹, podem dir que les prioritats de l'agenda del moviment feminista de la segona onada, i per tant, les demandes polítiques que faran davant les institucions internacionals són:

- Reivindicar que es compleixin en la pràctica els drets polítics i socials de les dones i estendre'ls a tots els àmbits en els que encara no existeixen (drets reproductius, de la cura...)
- Repensar la política de forma que inclogui les relacions entre l'àmbit privat i públic. Les injustícies que es donin en l'àmbit domèstic i la discriminació de les dones en la vida quotidiana també són un problema polític.

El paper de **Nacions Unides** ha estat capdavanter i protagonista en el desenvolupament de les polítiques de gènere, establint mesures i estratègies polítiques a favor de la igualtat de gènere. Sobretot a partir de 1975, data que marca l'inici de la dècada de les dones, amb l'entrada en vigor de la *CEDAW*, la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona, que compren drets de les dones acceptats internacionalment, aplicables en tots els camps i que els països ratifiquen de forma voluntària.

Les quatre conferències mundials sobre la Dona (Mèxic 1975/Copenhagen 1980/Nairobi 1985/ Beijing 1995) i els seus respectius plans d'acció han marcat de forma progressiva els objectius i estratègies per la equitat de gènere i han fet explícits la necessitat de crear organismes a nivell nacional i local responsables de la implementació de les polítiques de gènere. Un aspecte que incorporen és el canvi de paradigma de les polítiques de gènere des d'un enfocament de la igualtat d'oportunitats, cap all *mainstreaming* de gènere.

¹ Astelarra, Judit. Veinte años de políticas de igualdad. Col. Feminismos (2005)

La **Unió Europea** també ha exercit influència en el desenvolupament del marc legislatiu comunitari en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. La primera referència legal és l'article 119 del Tractat de Roma (1957) on reconeix el principi d'igualtat referit exclusivament a que dones i homes han de rebre igual salari per igual treball. L'ampliació de la qüestió, de la igualtat amb el Tractat d'Amsterdam (1997) i l'aprovació de la Carta dels Drets Fonamentals (2000), la Unió Europea va ampliar el marc comunitari en matèria d'igualtat.

Actualment, la legislació cobreix 13 directives en l'àmbit del treball, la seguretat social i els béns i serveis. És important destacar l'efecte que ha tingut aquest marc legal europeu a l'estat espanyol, la *Ley Orgànica para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres* respon a una Directiva Comunitària. En relació a la participació equilibrada de dones i homes en els processos de presa de decisions, el punt de partida fou la Declaració d'Atenes el 1992, en la que per primera vegada es parla de la infrarepresentació de les dones en els càrrecs de decisió com a problema polític i de la "democràcia paritària". El Consell recomana als estats membres adoptar una estratègia global per a promoure la participació equilibrada.

L'Administració Local ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere en un context en el que els governs locals han creat polítiques innovadores que han donat resposta a les demandes socials cada vegada més diversificades. Aquest major protagonisme es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer millor que les altres administracions les necessitats de la població. D'aquesta manera els ajuntaments incorporen les polítiques de gènere promovent les regidories específiques en la temàtica, els serveis, els programes i les agents d'igualtat amb l'objectiu de solventar els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes. En tot aquest procés han tingut un paper clau algunes dones dels partits polítics i tècniques municipals que establint aliances de gènere introdueixen les polítiques d'igualtat en les diferents agendes i busquen recursos per la seva implementació.

A més, a partir dels anys setanta, les **comunitats acadèmiques**, han començat a incorporar els estudis de gènere en els plans d'estudi i centres d'investigació, i per tant, contribueixen a la formació de professionals i a l'impuls en la investigació dels estudis feministes i de gènere que tenen un paper capdal en la pràctica i desenvolupament de les polítiques públiques.

Per la seva banda, **els mitjans de comunicació**, juguen un paper important a l'hora de sensibilitzar i fer visible les desigualtats de gènere, envers **l'opinió pública**, encara que també assenyalen els avenços assolits entorn la igualtat entre homes i dones, i d'aquesta manera converteix la igualtat de gènere en una prioritat política.

MARC LEGAL

Les polítiques públiques d'igualtat han viscut un procés d'implementació a tots els nivells de l'Administració. En els darrers trenta anys, aquestes polítiques han passat de ser inexistents a introduir-se mitjançant diferents models de planificació a totes les administracions públiques, tant central, com autonòmica o local. Actualment disposem d'un marc legal en els diferents nivells institucionals que fonamenten la implementació de les polítiques d'igualtat.

A) EL MARC NORMATIU EN L'ÀMBIT NACIONAL

Constitució Espanyola 1978

La Constitució espanyola recull com a drets i llibertats fonamentals vinculats al desenvolupament de la igualtat de gènere els següents:

En el títol I, capítol II, l'article 14:

Els espanyols són iguals davant la Llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social

En el títol preliminar, l'article 9.2:

Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives...

Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica;

La Llei regula mesures de protecció per a les dones que pateixen agressions per part de la seva parella, i en general, per a les víctimes de violència en l'àmbit familiar.

Llei Orgànica 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere;

La violència de gènere és enfocada per aquesta llei orgànica d'una manera integral i multidisciplinària. Es comença pel procés de socialització i educació per prevenir la seva aparició i educar les noves generacions en els valors de llibertat i igualtat entre ambdós sexes, però també emfatitza la protecció de les víctimes i reconeix nous drets, introdueix importants reformes en l'ordre civil i penal i crea els Jutjats de Violència sobre la Dona.

L'àmbit de la Llei inclou tant els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes, com la normativa civil que incideix en l'àmbit familiar o de convivència (on principalment es produeixen les agressions) i la resposta penal davant d'aquests delictes.

Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes;

Sorgeix fruit de la necessitat d'establir accions normatives dirigides a combatre totes les formes de discriminació, directe i indirecte, per raó de sexe i a potenciar la igualtat real entre dones i homes. Les novetats d'aquesta llei són que reconeix que la igualtat formal no és suficient, l'accent en la prevenció de conductes discriminatòries i en fer polítiques actives per garantir el principi d'igualtat.

Cal destacar que potencia accions en diversos àmbits:

- a) l'ordenació de les polítiques públiques sota el principi d'igualtat i la perspectiva de gènere
- b) en l'àmbit administracions públiques
- c) contempla la regulació de l'accés als béns i serveis (la relació entre particulars) i mesures de promoció de la igualtat en les empreses privades com subvencions o en matèria de contractació i en referència als consells d'administració
- d) mesures per a potenciar el dret al treball i a la igualtat d'oportunitats, en l'accés, la formació i la promoció. S'inclou entre els drets la protecció en cas d'assetjament sexual i l'establiment de mesures per a potenciar la conciliació, el repartiment de les tasques domèstiques i laboral i per altra banda en el marc de les negociacions col·lectives adoptar mesures per a la igualtat.
- e) en la participació política, la modificació de la Llei Orgànica de Règim Electoral, cal una composició equilibrada de dones i homes en les candidatures a les eleccions, tant a nivell autonòmic, nacional i local. S'exigirà la paritat excepte pels municipis menors de 3000 habitants.
- f) També fa explícit en l'article 21 en relació a la col·laboració amb altres administracions públiques i en que les Entitats Locals integren el dret d'igualtat en l'exercici de les seves competències.

B) EL MARC NORMATIU EN L'ÀMBIT AUTONÒMIC

Llei Orgànica 6/2006 de Reforma de l'Estatut d'Autonomia

El nou Estatut regula els drets civils i socials, entre els quals els drets de les dones correspon a l'article 19. Títol I. Drets, deures i principis rectors. Capítol I. Drets i Deures en l'àmbit civil i social. Article 13. Drets de les Dones.

19.1 Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

19.2 Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats

D'acord amb l'article 41 de l'Estatut, situat dins l'apartat de "principis", reconeix que els poders públics han de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere.

L'Estatut també incorpora la paritat en la composició i règim electoral del Parlament (article 56). Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes.

Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista

Aquesta llei recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra la violència masclista i la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garanteixin una intervenció integral contra

totes les formes d'aquesta violència. A nivell conceptual, ha posat al centre les dones com a subjectes de dret i la consideració que la violència masclista com una greu vulneració dels seus drets humans i llibertats fonamentals, i reconeix la importància dels aspectes preventius i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals en la seva eradicació.

A nivell competencial correspon als municipis programar, prestar i gestionar els Serveis d'Informació i Atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes previstos en aquesta Llei.

C) EL MARC NORMATIU EN L'ÀMBIT LOCAL

A nivell local el marc normatiu de les polítiques de gènere el trobem en primer lloc en la Constitució Espanyola i en els textos jurídics sectorials que s'han anat aprovant en els últims anys que incorporen mesures específiques per abordar la igualtat de gènere. Les competències de les administracions públiques locals s'estableixen en la **Llei 7/1985 de Bases de Règim Local** en dos articles bàsics que delimiten la capacitat d'actuació dels ajuntaments.

Article 25: “El municipi, per a gestió dels seus interessos en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota classe d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal”.

Article 28: “Els municipis poden realitzar activitats complementàries de les pròpies o altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient”.

El protagonisme de l'administració local i sovint capdavanter en el desenvolupament de les polítiques de gènere es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer-la millor que les altres administracions i, per tant, disposa de més elements a l'hora d'establir unes actuacions que responguin a les necessitats de la població.

La Carta Europea d'Autonomia Local reconeix aquesta nova posició dels governs locals (article 4.3) a través del principi de subsidiarietat: «l'exercici de les responsabilitats públiques, de manera general, ha d'incumbir preferentment a les autoritats més properes a la ciutadania» Així, estableix que els governs locals tenen el dret i la capacitat efectiva per ordenar i gestionar tots aquells assumptes públics que incumbeixen directament a la seva comunitat, amb l'objectiu de dispensar uns serveis de qualitat i beneficiar la ciutadania.

No obstant, si que cal tenir en compte que existeix una normativa a nivell internacional, nacional i autonòmica que té una incidència en les competències dels ens locals, bàsicament pel principi de subsidiarietat i d'eficàcia i descentralització administrativa que caracteritza l'organització política del nostre territori.

2. PRINCIPIS INSPIRADORS

A) EL PRINCIPI D'IGUALTAT, UNA OPCIÓ IDEOLÒGICA

Darrera de qualsevol anàlisi, planificació, actuació o avaluació hi ha una manera de veure el món, de situar-s'hi i de plantejar-se què s'ha de canviar i què s'ha de mantenir. Darrera de qualsevol persona, organització o institució hi ha una manera d'entendre el propi territori i d'estar a la vida. Aquestes maneres seran les que ens faran tenir o no present la perspectiva de gènere, és a dir, tenir en compte en l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de les actuacions les diferències socials i culturals dels homes i les dones en qualsevol àmbit.

Per tant, en l'elaboració del Pla hem tingut present que els processos que ens permeten planificar i actuar tenen una importància cabdal, però no són neutres: sempre es deriven d'una manera determinada d'entendre la política i la vida. **El Pla sorgeix, doncs, del reconeixement de l'existència de la desigualtat i la discriminació per raó de gènere, i del rebuig i la voluntat d'actuar per transformar aquesta realitat.**

B) CONSTRUIR UNA SOCIETAT MÉS JUSTA I DEMOCRÀTICA

Les actuacions dels Ajuntaments per la igualtat de gènere al nostre país se situen en el context dels importants canvis polítics i socials viscuts en els darrers vint-i-cinc anys que, com en altres països europeus però amb retard, signifiquen un trencament progressiu de la mentalitat tradicional sobre el paper de les dones i els homes a la societat i en els espais públic i privat. El desenvolupament de polítiques de gènere suposa el planejament d'actuacions que permetin construir una societat més igualitària, justa i democràtica.

En el present Pla d'Igualtat de Gènere integrem la diversitat i l'heterogeneïtat, perquè enriqueix la nostra societat, però, en cap cas, aquestes diferències poden esdevenir factors de desigualtat, de subordinació o de jerarquització de les persones. La igualtat de gènere que persegueix el Pla orienta els sistemes polítics, socials, econòmics i culturals sobre la base del principi d'igualtat entre dones i homes com un dels pilars bàsics de les societats democràtiques modernes.

C) TREBALLAR TRANSVERSALMENT

L'estratègia més recent de la política d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a la Unió Europea es coneix com **gender mainstreaming o transversalitat de gènere**, que implica incloure la perspectiva de gènere en totes les polítiques i actuacions, prèviament a la presa de decisions, així com en l'anàlisi, la planificació, l'aplicació metodològica i l'avaluació de totes les àrees d'intervenció: econòmiques, jurídiques, ambientals, culturals, etc. És a dir, en cadascun dels àmbits de les polítiques públiques.

Així, la transversalitat de gènere suposa un canvi de paradigma polític: **de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere.**

Des d'aquest nou paradigma es promou que, a banda de desenvolupar accions específiques per a les dones, es tinguin presents les necessitats de les dones i els homes des de totes les àrees municipals.

El Pla ha estat fruit d'un espai de reflexió, discussió i disseny, compartit per les diferents àrees de l'Ajuntament, procés que ha afavorit l'assimilació dels principis fonamentals de la igualtat entre homes i dones i ha facilitat la incorporació de la perspectiva de gènere dintre de totes les àrees municipals.

D) REVISAR CONSTRUCTIVAMENT EL MODEL ACTUAL D'ACTUACIÓ MUNICIPAL

Cal tenir present, que la desigualtat de gènere ha marcat les estructures socials, econòmiques i polítiques, i que el model patriarcal ha sigut la base de la construcció de les identitats individuals i les col·lectives. Les estructures socials i polítiques han seguit el model establert i no han tingut en compte altres identitats, valors o cultures que es trobaven al marge dels marcs normatius i que alhora s'han utilitzat per retroalimentar la justificació de la seva pròpia desigualtat.

Actualment, gràcies a la democratització i l'extensió d'un nou paradigma de justícia social, les agendes polítiques han incorporat el principi d'igualtat i per tant es fa possible el integrar les diferències dintre d'un nou model polític de justícia més global.

És per aquesta raó, que des de les administracions públiques hem d'assumir les mancances derivades del model del que provenim, i repensar les polítiques que desenvolupem per tal d'incorporar les mesures correctores oportunes per no continuar avalant aquesta desigualtat ni fomentant discriminacions, tant directes com indirectes.

Les polítiques públiques doncs, han d'anar encaminades a l'assoliment de la justícia de gènere, a través de la redistribució, el reconeixement i la representació. Els governs locals, han d'incloure el gènere com a eix transversal en les seves actuacions, i observar i avaluar l'impacte de les actuacions que desenvolupen amb una visió integral que inclogui la igualtat entre homes i dones.

Així doncs, el repte actual dels Ajuntaments, passa per reconèixer d'on venim, amb els dèficits derivats dels models heretats, però també les potencialitats de canvi a nivell polític i social. Ens trobem en un moment idoni per a la consecució d'una nova societat, on totes les identitats tinguin cabuda i es reconegui i posi en valor el que abans es trobava invisibilitzat i alhora obri horitzons per nous models de societats.

3. CONDICIONS PRÈVIES I OBJECTIU GENERAL DEL PLA

3.1. CONDICIONS PRÈVIES

El Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet té dues característiques pròpies i significatives. En primer lloc, posa l'accent en l'impuls i el compromís polític envers les polítiques de gènere. Dissenyar aquest Pla ja ha suposat una important implicació política i tècnica, però cal que aquest compromís institucional continuï avançant en la priorització d'aquestes polítiques com a un dels eixos vertebradors de la política municipal; en l'estimació i aplicació de recursos econòmics, infraestructurals i humans; en la formació en gènere de l'equip de govern i del personal municipal, que necessita d'eines pràctiques i específiques pel desenvolupament d'actuacions amb perspectiva de gènere; i en una estructura organitzativa que faciliti el treball transversal.

En segon lloc, el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet recull la necessitat d'afavorir la construcció social de nous models de masculinitat que entenguin les relacions des de paràmetres d'igualtat i que se sumin a l'esforç de millorar democràticament la nostra societat des de la corresponsabilitat i la lluita contra la discriminació de les dones. La inclusió d'aquest objectiu és reflex del camí recorregut per part d'una àrea municipal que porta 10 anys, consolidada com a Regidoria, treballant amb solidesa per la igualtat de gènere i que ha volgut "anar més enllà", debatent i trencant "l'a-priori" que les polítiques d'igualtat no sols són polítiques per a les dones, sinó que afecten la totalitat de la societat.

El Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet és, doncs, una bona eina per aprofundir i avançar en la tasca que l'Ajuntament ja ve desenvolupant en favor de la igualtat de gènere, però també, per corresponsabilitzar el conjunt municipal en aquesta tasca, impregnant en major mesura la resta d'àrees municipals, assegurant una major transversalitat de les actuacions i, en definitiva, afavorint que es desplegui amb un major impuls polític la bona tasca duta fins el moment. Serà el compromís polític per fer veritables polítiques d'igualtat transversals i no sectorialitzades, el que permetrà creure en el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, assumir-lo i aplicar-lo amb coherència, tant a nivell de lideratge, com de la implicació de tota l'organització municipal.

Un compromís, un lideratge i una implicació municipals que tindran un impacte en la població de Santa Coloma de Gramenet en la mesura que contribueixin a trencar amb la cultura existent respecte als rols de gènere, a visualitzar i abordar adequadament realitats tant terribles com la violència de gènere, així com a minvar la reproducció del model patriarcal i les resistències a un nou model de relacions personals, comunitàries i socials, basat en l'equitat.

3.2. OBJECTIU GENERAL

Impulsar, des de l'Ajuntament, la incorporació de la perspectiva de gènere a tots els àmbits socials, econòmics, polítics i culturals del municipi de Santa Coloma de Gramenet, per tal d'aconseguir la igualtat real i efectiva entre dones i homes, tot afavorint l'empoderament de les dones i la seva veritable ciutadania, així com la implicació dels homes en la definició de nous models de masculinitat i en la lluita per a la igualtat.

4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES

LÍNIA I | IMPULSAR LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE

MARC CONCEPTUAL

Aquesta línia estratègica planteja algunes d'aquestes mesures internes i proposa eines per a la implementació del Pla d'Igualtat des de la transversalitat, entre les que destaquen:

- L'ús del llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials i culturals.
- La formació dels i les professionals municipals per a l'adquisició de certes competències conceptuals i instrumentals sobre gènere i igualtat.
- L'aplicació de metodologies que permetin l'avaluació de l'impacte de gènere en qualsevol proposta política.
- El lideratge de persones expertes en gènere.

LÍNIA I | IMPULSAR LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 1.1.** Assumir el compromís institucional per part de totes les àrees de l'Ajuntament per elaborar i implementar el pla d'igualtat.
- 1.2.** Integrar la perspectiva de gènere en totes les àrees, departaments i serveis de l'Ajuntament, afavorint una cultura de treball transversal.
- 1.3.** Tenir present la perspectiva de gènere en tots els projectes i programes.
- 1.4.** Promoure accions positives o mesures específiques en polítiques de gènere.
- 1.5.** Analitzar l'estructura i funcionament de l'Ajuntament per tal d'incorporar la igualtat entre dones i homes en la pròpia organització.

1.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Assumir el compromís institucional per part de totes les àrees de l'Ajuntament per elaborar i implementar el pla d'Igualtat.

ACCIONS

1.1.1. Difondre aquest Pla d'Igualtat de Gènere i totes les activitats que es facin des del consistori en matèria d'igualtat de gènere entre tots els treballadors i treballadores de l'Ajuntament.

- Fer cartells sobre totes les activitats d'igualtat de gènere que dugui a terme l'Ajuntament i col·locar-los en les dependències municipals.
- Repartir diversos exemplars del Pla d'Igualtat a totes les àrees i serveis municipals.
- Posar el Pla a la intranet de l'Ajuntament i fer-ne difusió per e-mail intern.
- Fer reunions a cada àrea per explicar aquest pla i el perquè.
- Fer ús dels mitjans de comunicació local per fer-ne difusió.

1.1.2. Adjudicar els recursos necessaris i disponibles pel desenvolupament del Pla.

- Crear una figura referent de les polítiques de gènere a l'Ajuntament (en aquest cas es veu la necessitat de que sigui la referent tècnica del projecte) que s'encarregui de fer el seguiment i la dinamització de la implementació del Pla i de buscar recursos per dur a terme les accions. Serà també la persona referent per totes les àrees municipals en polítiques de gènere.
- Assignar partides pressupostaries a totes les àrees de l'Ajuntament per a dur a terme les accions relacionades amb les polítiques d'igualtat de gènere.
- Consolidar la Comissió d'igualtat de gènere, amb els recursos personals i materials necessaris, per a que pugui realitzar el seguiment, impuls i la coordinació de la implementació del Pla.
- Afavorir la contractació de personal tècnic especialitzat en la igualtat de gènere a les diferents àrees, i/o especialització del personal ja contractat.

1.1.3. Dotar al CIRD dels recursos humans i pressupostaris necessaris per facilitar el seu lideratge i coordinació del procés d'incorporació de la perspectiva de gènere de manera transversal.

1.1.4. Crear i/o reforçar els mecanismes per afavorir la comunicació i coordinació interàrees.

- Crear una comissió tècnica i/o política interdepartamental encarregada del seguiment, l'avaluació i planificació de les accions d'igualtat de gènere.
- Sistematitzar el treball d'aquesta comissió, per exemple:
 - Establir un calendari de reunions per fer el seguiment, l'avaluació i planificació anual dels objectius/accions que es volen dur a terme (trimestral o bianual).
 - Recollir en aquestes reunions de treball les valoracions, opinions i aportacions de les persones de cada àrea en quant a l'operativitat i eficiència de les accions i objectius que s'han dut a terme, per així tenir elements en la tasca d'avaluació i de planificació anual.
- Mantenir i reforçar la Comissió Interdepartamental creada per a l'elaboració del Pla com a encarregada de fer el seguiment de la implementació del Pla, l'avaluació i la programació anual de les accions del Pla.
- Incloure el seguiment, la realització de la proposta de prioritats anuals per dur a la Comissió Interdepartamental i l'avaluació del Pla en les reunions de coordinació de cada àrea.
- Incorporant periòdicament el seguiment del Pla en l'ordre del dia de les reunions d'àrea i d'interàrees.
- Incloure periòdicament el seguiment i l'avaluació del Pla en l'ordre del dia de les Juntes de Govern Local i Plens Municipals.

1.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Integrar la perspectiva de gènere en totes les àrees, departaments i serveis de l'Ajuntament, afavorint una cultura de treball transversal.

ACCIONS

1.2.1. Visibilitzar en la informació i difusió de les actuacions dels diferents serveis/àrees i regidories com s'està incorporant la perspectiva de gènere en els programes que es realitzen.

1.2.2. Realitzar accions formatives adreçades al personal polític municipal dirigides a facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en la presa de decisions i en les maneres de fer política.

- De contingut genèric dirigides a tot el personal del consistori.
- De contingut específic, adaptades a les necessitats de les diferents regidories, àrees i serveis de manera transversal, Per exemple:
- Atenció al públic: formació sobre l'ús de llenguatge no sexista ni discriminatori, sobre com tenir present la incidència de les diferències de gènere en les demandes/ necessitats que ens arriben, com fer la recollida de dades amb perspectiva de gènere.
- Serveis Socials: formació sobre gènere i migracions, violència de gènere, etc.
- Policia Local: formació en temes de violència de gènere, atenció a la ciutadania.
- Urbanisme i Territori: com introduir la mirada i les necessitats de les dones en les actuacions municipals sobre el territori.

- Participació Ciutadana: la importància dels usos dels temps en el desenvolupament de les persones.
- Salut: formació en les diferències de la salut de les dones i els homes.
- Personal del Mitjans de Comunicació: llenguatge no sexista, imatge i presència de les dones al mitjans de comunicació.
- Consell Municipal de Serveis Socials, Sanitat i CIRD (en especial a les persones que participen en la comissió per la Igualtat de gènere): formació sobre polítiques d'igualtat de gènere.
- Esports: sensibilització vers la importància del esport realitzat per dones.

1.2.3. Realitzar accions formatives adreçades al personal tècnic i altres persones que treballen al consistori municipal per facilitar la incorporació de la perspectiva de gènere en el seu treball.

- Al personal que desenvolupa tasques d'atenció al públic o dona assistència als usuaris/àries dels serveis.
- Formació al personal que fa la tasca d'atenció al públic sobre l'ús de llenguatge no sexista i no discriminatori potenciant alhora l'ús de pràctiques assertives per atendre al públic (amabilitat, to de veu, gests, mirada).

1.2.4. Realitzar campanyes de sensibilització i informació adreçades al personal municipal per sensibilitzar sobre qüestions relacionades amb la igualtat de gènere.

- Campanyes sobre corresponsabilitat en les tasques domèstiques, per prevenir i informar sobre violència de gènere (assetjament sexual a la feina...), o campanyes per promoure un ús del llenguatge no sexista ni discriminatori, entre d'altres.
- Donant informació sobre els diversos temps (personal, familiar, laboral, comunitari) i la seva conciliació, necessària per el desenvolupament de totes les persones.
- Oferir formació específica a tot el personal vers les pautes per a la eliminació del llenguatge i imatge no sexista.
- Oferir formació específica i assessorament en la elaboració de pressupostos en clau de gènere.
- Difondre un manual de llenguatge i imatge no sexista a la pàg. web municipal i diversos exemplars a les diferents àrees de l'ajuntament.

1.2.5. Potenciar la difusió, entre el personal municipal, dels dies internacionals relacionats amb la igualtat de gènere.

- 8 de Març-Dia Internacional de la Dona Treballadora, 25 de Novembre-Dia Internacional contra la violència vers les dones, dona i salut, dona i desarmament, entre altres.
- Difondre les commemoracions internacionals a través de la pàg. web municipal, del e-mail intern i enviant diversos exemplars dels dies internacionals a les diferents àrees de l'ajuntament.
- Difondre el treball que es realitza a través de les comissions del consell de les dones.

1.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Tenir present la perspectiva de gènere en tots els projectes i programes.

ACCIONS

1.3.1. Incorporar en el disseny de programes i plans de les diferents àrees, regidories i serveis els continguts d'aquest Pla.

- Tenir en compte les línies i objectius proposats al llarg del pla en els diferents projectes/plans/programes que s'estan i es duran a terme a l'Ajuntament, per exemple: el Pla Estratègic de Ciutat, el Pla de Convivència... etc.
- Incloure la perspectiva de gènere a tots els plans, projectes etc. que s'elaborin des del ajuntament. Per exemple. L'actual elaboració del pla de joventut local

1.3.2. Segregar les dades per sexe i edat i país d'origen en la recollida d'informació dels diversos serveis municipals.

- Segregar les dades dels serveis i prestacions de l'ajuntament per sexe i edat (consultes d'informació, persones usuàries dels diversos serveis, etc.).
- Incorporar en la fitxa d'entitats que s'utilitza per registrar les entitats i associacions, un apartat que reculli el nombre de dones i d'homes membres de l'entitat i dels seus òrgans de direcció, així com el nombre de dones i d'homes que han participat en les seves activitats o programes.
- Recollir les demandes que arribin a través del telèfon d'atenció a la ciutadania per sexe, edat i origen.
- Recollir en totes les activitats i serveis que es desenvolupin des del consistori el nombre de dones i homes participants i les seves edats.

1.3.3. Segregar les dades per sexe i edat i origen en tots els informes, memòries, estudis (tant si són estudis elaborats pel personal municipal com si són externalitzats), i altres documents municipals per visibilitzar la situació de dones i homes.

- Establir un model de memòria de l'àrea d'igualtat de gènere i que sigui model per a la resta d'àrees, que segueixi totes les dades que es recullen per edat i sexe.

1.3.4. Sensibilitzar per tal de tenir present que les actuacions i polítiques municipals no són neutres i incideixen de manera diferent en dones i homes.

- El fet d'obrir un nou carrer, per exemple, amb voreres i sense rampes, afecta de manera diferent a dones que a homes, donat que acostumen a ser les dones les que porten el carret de la compra o el cotxet del nadó.
- La il·luminació d'un carrer, plaça, parc també afecta diferent a dones i a homes, donat que la percepció de seguretat d'unes i d'altres és diferent.
- Recollir en els informes i/o memòries dels serveis els elements i situacions en les quals existeix desigualtat entre dones i homes i les propostes d'actuació.
- Els intervals de pas del transport públic i els recorreguts han de tenir present la mobilitat per treball, estudis i per qüestions domèstiques i familiars (anar a la compra, anar al metge... etc.).

1.3.5. Tenir en compte les situacions de desigualtat a l'hora de programar actuacions, afavorint aquells col·lectius que requereixen un suport especial.

- Quan es fan activitats (xerrades, conferències o actes lúdics) en segons quins horaris, les persones que tenen càrregues familiars (criatures, gent gran al seu càrrec...), no tenen la mateixa possibilitat d'accedir-hi. En aquest cas les dones serien les més perjudicades, ja que són elles les que en la majoria dels casos es responsabilitzen de les tasques de cura. Establir un servei de guarderia en el lloc i horari de l'activitat seria una mesura que afavoriria l'assistència d'un col·lectiu en aquest cas, o potenciar iniciatives com els Bancs del Temps.
- Tenir en compte les situacions de desigualtat a l'hora de fer la planificació i programació d'accions en cada servei intentant assolir un equilibri entre dones i homes i alhora afavorir als col·lectius que per raons de sexe, ètnia, religió... requereixen d'un suport especial.

1.4. OBJECTIU ESPECÍFIC

Promocionar i desenvolupar l'ús de llenguatge no sexista a l'Ajuntament.

ACCIONS

1.4.1. Incloure als temaris de opció a plaça pública temes específics vers l'aplicació i el desenvolupament del principi d'igualtat de gènere i no discriminació.

- Fent, ens els exàmens de concurs oposició en els que sigui possible, un mòdul d'igualtat de gènere entre dones i homes.

1.4.2. Garantir una presència equilibrada de dones i homes en totes les àrees i serveis municipals, per trencar amb la segregació horitzontal present en l'organització municipal, revisant els canals de difusió de les ofertes de treball municipal garantint que la informació arribi a dones i homes.

- Revisant les ofertes públiques d'ocupació per evitar llenguatge i continguts sexistes i discriminatoris (per exemple: si s'ha de contractar un/una professional de l'enginyeria posar a l'anunci 'enginyer o enginyera').
- Fomentar la contractació de personal d'ambdós sexes a tots els departaments amb percentatges igualitaris.
- Introduint mesures d'acció positiva en la selecció, contractació i promoció del personal: donar prioritat a les dones en l'accés i promoció en cas que existeixi igualtat de mèrits/qualificacions, particularment en les categories i/o professions on estiguin infrarrepresentades.
- Incorporació d'accions positives a favor de les dones a les convocatòries públiques de treball.
- Analitzar les causes que provoquen una menor remuneració a les feines feminitzades, potenciant una igualtat real de salaris per mateixes tasques.

1.4.3. Priorització de les empreses gestionades per dones a les contractacions realitzades per l'ajuntament.

- Contemplant, entre els criteris d'adjudicació d'obres i/o serveis, convenis, etc. que la feina feta per aquestes entitats/institucions tingui en compte i difongui la igualtat de gènere.

1.5. OBJECTIU ESPECÍFIC

Analitzar l'estructura i funcionament de l'Ajuntament per tal d'incorporar la igualtat entre dones i homes en la pròpia organització.

ACCIONS

1.5.1. Promoure la corresponsabilitat i fer-ho públic en les cerimònies de casament civil que es fan al consistori. Fent ús del articles de la llei d'igualtat que fan referència a aquests aspectes.

1.5.2. Establir mesures que facilitin la conciliació de les responsabilitats personals, familiars i laborals (i polítiques en el cas del personal polític) al personal municipal.

1.5.2. a

- Incentivant a què els homes que treballen a l'ajuntament agafin permisos de paternitat o d'altres permisos relacionats amb la corresponsabilitat familiar.
- Mirant d'adaptar els dies d'assumptes propis a les necessitats reals d'ús, podent agafar tant sols algunes hores, etc.
- Donant informació sobre els diversos temps (personal, familiar, laboral, comunitari) i la seva conciliació, necessària per el desenvolupament de totes les persones.

1.5.2. b

- Estudiant la possibilitat d'implantar noves formes de treball (temps presencial imprescindible, treball per objectius, major ús de les noves tecnologies...) que afavoreixin la conciliació dels temps personal, familiar i laboral.
- Fent un pacte del temps a nivell intern per tal que els horaris i activitats laborals i/o polítiques contribueixin a la conciliació dels temps de les persones ¹.

1.5.2. c

- Campanyes sobre corresponsabilitat en les tasques domèstiques i familiars, per exemple:
 - Donant a conèixer el nombre de permisos per maternitat i per paternitat del personal del consistori i establint un compromís per cobrir aquests permisos.
 - Donant a conèixer el nombre de dones i homes que han adaptat la seva jornada laboral a les necessitats de la seva família (reducció de jornada per maternitat/paternitat, excedència per tenir cura d'una altra persona...etc.).
 - Donant a conèixer els drets del personal del consistori per a conciliar la seva vida laboral i familiar (donant a conèixer la llei de conciliació 6/2002 de mesures relatives a la conciliació de la feina amb la vida familiar del personal de les Administracions públiques catalanes i el conveni col·lectiu).
 - Informant al comitè d'empresa sobre la corresponsabilitat i els drets del personal.

1 A l'Ajuntament de Cornellà s'ha endegat recentment una sèrie de mesures de conciliació entre la vida laboral i la familiar del personal polític que contemplen la fixació d'una hora per què tothom se'n vagi a casa, fer els plenaris municipals a les 19 h. i que aquests duren entre 60 i 90 min., crear un sistema rotatiu d'assistència a activitats diverses els caps de setmana, tindre'n un de lliure al mes, etc.

1.5.3. Fer de l'ajuntament un model exemplar respecte a la igualtat de gènere: adequant la seva cultura de treball, organització, funcionament, relacions... per fer polítiques des d'una perspectiva de gènere i de manera transversal.

- Fomentant la implicació de les entitats i serveis municipals en xarxes que treballen la igualtat de gènere entre dones i homes.
- Implicar-se en qüestions d'igualtat de gènere entre dones i homes:
 - Subscrivint-se a publicacions i xarxes diverses dirigides a dones, elaborades per elles, etc. per recolzar les iniciatives dirigides per aquestes.
 - Afegint-se a les iniciatives ja existents relacionades amb la igualtat de gènere entre dones i homes.

1.5.4. Conèixer la realitat i situació de les dones i homes que treballen a l'ajuntament.

- Realitzant una campanya de sensibilització adreçada al personal del consistori per a evidenciar i visibilitzar la realitat municipal en relació a les tasques que es desenvolupen i qui les protagonitza (per exemple, fotografiant les reunions de treball per àrees o regidories i fent una exposició dels resultats).
- Realitzant i publicant un estudi segregant les dades referents a la plantilla municipal per àrees, lloc de treball, categoria professional, sou, relació laboral, capacitat per conciliar els diferents temps... etc.

LÍNIA II | ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

MARC CONCEPTUAL

La violència de gènere és un problema social i estructural que requereix un tractament per part dels governs i la resta d'agents socials que han de promoure una política activa i transversal, que doni una resposta integral.

Això implica el desenvolupament de models d'intervenció que incloguin des de la detecció, la sensibilització i la prevenció de la problemàtica fins a l'atenció i la recuperació de les dones. Sense oblidar la necessitat de formació dels professionals. Des de l'àmbit local és imprescindible impulsar marcs d'actuació que permetin optimitzar recursos, així com sumar i coordinar esforços i intervencions.

LÍNIA II | ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 2.1.** Conèixer el marc competencial actual en relació a la violència de gènere per tal que l'ajuntament assumeixi la seva responsabilitat davant d'aquesta problemàtica, ja sigui des de la vessant de l'atenció, com des de la prevenció i la sensibilització.
- 2.2.** Proposar i/o clarificar formes de treball que permetin donar respostes efectives a les dones que pateixen o han patit violència i als seus fills i filles.
- 2.3.** Promoure estratègies de lluita contra la violència de gènere des del món local.

2.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Conèixer el marc competencial actual en relació a la violència de gènere per tal que l'ajuntament assumeixi la seva responsabilitat davant d'aquesta problemàtica, ja sigui des de la vessant de l'atenció, com des de la prevenció i la sensibilització.

ACCIONS

2.1.1 Anàlisi de l'efectivitat de les mesures establertes per a recolzar a les dones víctimes de violència, tot fent ús de l'avaluació ja realitzada.

2.1.2. Informar als i les treballadores de l'Ajuntament del Protocol d'Actuació en casos de violència de gènere i altres formes de violència i dels recursos existents.

- Redactant un escrit informatiu per al personal municipal incidint en la importància de conèixer aquests recursos i serveis encara que no siguin propis de les seves tasques laborals (manual informatiu).
- Organitzant sessions informatives per a que totes les entitats i associacions que treballen al municipi coneguin els recursos existents i el circuit d'atenció a les dones víctimes de violència.¹
- Fer tallers formatius per als i les professionals.

2.1.3. Reformular, revisar i actualitzar el protocol d'actuació. Creant una xarxa amb totes les àrees implicades: Salut; Serveis socials; Educació; CIRD; Policia Local i Mossos².

2.1.4. Consolidar, reforçar i garantir l'aplicació del Protocol contra la violència domèstica i el Circuit d'actuació en l'àmbit de la violència de gènere i en l'entorn familiar.

Per exemple:

- Dissenyant un sistema d'informació conjunt entre tots els i les agents implicades que permeti la recollida i el tractament de les dades.
- Destinant més recursos (de tot tipus) per tal que la seva implementació sigui real i efectiva en tots els àmbits.
- Potenciant la Comissió de Seguiment que avaluï si el protocol és aplicat per tothom i en les condicions adequades, establint reunions anuals.
- Creant un espai de recerca i de coneixements de la situació del municipi vers la violència (casos detectats, indicadors, etc.).

2.1.5. Liderar des d'alcaldia la transversalitat de gènere amb la coordinació del CIRD dotant-lo dels recursos econòmics i humans necessaris.

¹ És podrien fer sessions d'informació i formació vers la Llei del dret de les dones a eradicar la violència de gènere de Catalunya.

² Hauria de ser un protocol interinstitucional, tenint en compte que el Centre de salut sexual i reproductiva, es un element clau i competència autonòmica.

2.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Proposar i/o clarificar formes de treball que permetin donar respostes efectives a les dones que pateixen o han patit violència i als seus fills i filles.

ACCIONS

2.2.1. Mantenir i ampliar les activitats educatives de prevenció de la violència adreçades a l'alumnat dels centres d'educació formal (escoles, institut...) i no formal (esplais...) del municipi. Per exemple:

- Fent i mantenint els tallers o altres activitats de prevenció de comportaments violents i agressius, de promoció de la Igualtat de gènere o de resolució pacífica de conflictes adreçats a l'alumnat dels centres educatius del municipi, adaptant els continguts a l'edat dels i de les participants.
- Ampliar les activitats específiques de promoció de la Igualtat de gènere i de comportaments no sexistes ni violents als centres educatius i als centres de joves.
- Promoure la realització d'un crèdit de síntesi sobre gènere, Igualtat de gènere, prevenció de la violència, etc. als centres d'educació secundària del municipi.³
- Introduint en l'educació de persones adultes mòduls sobre la violència de gènere i pautes sobre com tractar aquestes situacions.
- Introduir en tots aquest tallers i formacions, el concepte dels micromasclismes i les relacions abusives.

2.2.2. Realitzar activitats formatives i informatives (cursos, tallers participatius, sessions informatives...) sobre Igualtat de gènere, tractament i prevenció de la violència adreçades al personal docent dels centres i entitats educatives del municipi. En aquesta formació es pot incloure informació relativa a la Mutilació Genital Femenina per tal de prevenir i detectar aquest tipus de violència entre les alumnes.⁴

- Fent difusió entre la comunitat educadora de materials diversos sobre el tema (dades i estudis sobre violència i gent jove, recursos i materials educatius per treballar amb el grup o classe, webs, etc.).
- Fent arribar informació de les activitats i propostes que s'organitzen des de diferents institucions supramunicipals o entitats especialitzades en aquesta temàtica.
- Proposant accions com els tallers sobre violència de gènere que es fan a tots els CEIPs⁵ però adreçada al professorat (s'oferirà al claustre de professorat de cada centre o bé mitjançant els centre de recursos pedagògics). Proposant accions formatives, similars a les abans esmentades, als i les educadores i monitores d'educació en el lleure del municipi.

³ És podria potenciar l'ús del CIRI, com a centre de documentació per a fer aquest treball de recerca.

⁴ Establir la possibilitat de coordinar-ho amb els i les responsables de coeducació dels centres educatius i els les mediadores. També aprofitar el recurs dels punts d'informació dels centres i les o els infermers de salut i escola.

⁵ Els tallers que es fan són: Taller de prevenció de la violència de gènere per a educació primària i el Taller de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves.

2.2.3. Realitzar activitats formatives i informatives adreçades a mares i pares sobre violència de gènere i Igualtat de gènere. Per exemple:

- Informant sobre les activitats que realitzen els seus fills i filles, mitjançant cartes o donant la possibilitat que puguin conèixer els materials que es realitzen a l'escola (realitzant una jornada de portes obertes, per exemple).
- Realitzant activitats formatives i informatives sobre Igualtat de gènere i prevenció de la violència adreçades a les AMPAs i als pares i mares tant de primària com secundària i batxillerat.⁶
- Realitzar activitats formatives i informatives sobre la violència de gènere (incloent les Mutilacions Genitals Femenines) i la Igualtat de gènere entre les famílies autòctones i immigrants i les AMPAs.⁷

2.2.4. Potenciar a través de les entitats i associacions del municipi l'organització de xerrades, col·loquis, tallers i d'altres accions adreçades a la difusió de bones pràctiques, a la sensibilització i a la prevenció de la violència vers les dones. Per exemple:

- Redactant i difonent un manifest contra la violència de gènere.
- Establint amb les associacions del municipi un Acord Ciutadà contra la violència vers les dones, amb recollida pública de signatures.
- Fent trobades amb altres municipis per l'intercanvi de bones pràctiques en matèria de violència de gènere.
- Fent una campanya contra la violència de gènere on estiguin implicades les entitats, els comerços o altres espais de la vila. Es podrien fer enganxines per posar als bars, comerços, equipaments... que s'adhereixin a la campanya, algun mural al carrer o alguna tertúlia literària, etc.
- Atorgant subvencions específiques a les entitats que treballin el tema.
- Promovent la realització de tallers i/o grups de reflexió sobre violència de gènere adreçats a homes.
- Difonent el Protocol contra la violència de gènere.
- Difonent material informatiu i de sensibilització a través de les entitats del municipi, promovent l'organització conjunta d'activitats.

2.2.5. Fomentant la sensibilització a les àrees, organismes, entitats o associacions que treballen amb població immigrant, sobre la vulnerabilitat de les dones immigrants en cas de patir la violència de gènere (dones sense papers, dones que depenen econòmicament del seu marit o company, etc.).

- Incloure informació legal per al es dones i més recursos.

⁶ Com per exemple els tallers de gènere i salut.

⁷ A través de les activitats educatives complementaries i el Pla Educatiu d'Entorn.

2.2.6. Formar/ Informar/ Impulsar els i les agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència, per tal de dotar-los d'eines adients. Per exemple:

- Ampliant les accions formatives per als i les professionals del CIRD, Policia Local, Sanitat, Educació, etc.
- Realitzant jornades d'intercanvi entre professionals i persones expertes en la matèria.
- Difonent entre els mitjans de comunicació locals pautes per un tractament no estereotipat de les notícies relacionades amb la violència de gènere.
- Adreçant accions formatives i d'assessorament especialitzat als i les professionals de la Comissió de Seguiment de la Violència de gènere (CIRD, Policia Local, Sanitat, Centres d'ensenyament, Mossos d'esquadra, Jutjat de Pau i Serveis Jurídics). Alguns temes que es podrien abordar són: la detecció de la violència en l'àmbit sanitari, la detecció i la intervenció de la violència psicològica, les mutilacions genitals femenines, etc.
- Establint un sistema unificat de recollida de dades.

2.2.7. Vetllar per a que en tots els torns de la Policia Local i dels Centres d'Atenció Primària, CASSIR. Urgències Hospitals els/les professionals tinguin preparació per rebre i atendre les dones que arriben per situació de violència.

- Desenvolupant estratègies de prevenció des de l'àmbit d'atenció primària del sistema de salut, per obtenir habilitats de detecció precoç de violències ocultes i la comunicació efectiva amb les dones.

2.2.8. Ampliar i millorar els serveis específics d'atenció i seguiment a les víctimes de violència de gènere. Per exemple:

- Contemplant l'ampliació del CIRD per a que sigui també un punt específic d'atenció a dones víctimes de violència (incloent per tant atenció psicològica individualitzada per a dones i també per a fills i filles que han viscut la violència a la llar, informació de recursos, etc.).⁸
- Mantenint les accions per apropar el servei a tota la ciutadania, fent una bona difusió més enllà del CIRD.
- Ampliant i/o promovent la continuïtat del Servei d'Atenció Jurídica i Psicològica a persones adultes i la derivació a teràpia familiar. (augmentant els recursos destinats).
- Establint una coordinació efectiva entre les persones que ofereixen els serveis per optimitzar els recursos.
- Creant espais per acollir dones i criatures mentre es tramiten les respostes necessàries.
- Potenciar el servei de mediació i teràpia familiar.
- Ampliant i/o creant, si és necessari, espais d'acollida per a dones que han d'abandonar el seu domicili: pis d'allotjament d'urgència, establint el que s'anomena una permuta de pis: que les dones víctimes de violència tinguin la possibilitat de permutar un pis de propietat o lloguer per un pis de propietat municipal. Aquestes accions es poden realitzar en conveni amb altres municipis propers.

⁸ Hi han projectes com dinàmiques grupals de parella o dinàmiques grupals amb els fills i filles que estan funcionant molt bé a altres localitats.

- Creant un punt de referència per a aquelles parelles separades o en vies de separar-se amb fills i filles que necessiten una mediació en els moments d'entrega i recollida dels infants. Es pot realitzar a espais de ludoteca, escola d'infants, establint un funcionament com el del punt de trobada, etc.
- Tenint en compte la realitat de les dones immigrants i gitanes que pateixen violència: s'ha de tenir present la situació legal que, en moltes ocasions, posa les dones en situació de desigualtat administrativa vers els seus marits, i la tradició sociocultural de les segones.

2.2.9. Informar a la població i en especial a les dones i als i les professionals sobre els drets, recursos i serveis que tenen les dones víctimes de violència. Per exemple:

- Fent difusió sobre el Protocol de Violència de Gènere.
- Elaborant materials escrits amb un llenguatge entenedor per a dones amb baixa formació, assegurant uns canals adequats de difusió, en especial aquells que arribin a les dones, i on s'informi dels recursos i serveis dels que disposen al municipi.
- Inclouent en la web municipal (en l'apartat sobre Igualtat de gènere entre dones i homes, si n'hi ha) un apartat específic amb informació referent a la violència de gènere, especialment sobre les formes de detecció i els recursos existents per afrontar-la. També es podria penjar el Protocol.
- Difonent aquells materials que realitzen altres administracions (ICD, Diputació de Barcelona, etc.) sobre la violència que pateixen les dones.

2.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Promoure estratègies de lluita contra la violència de gènere des del món local.

ACCIONS

2.3.1. Desenvolupar intervencions de prevenció de la violència de gènere en altres espais educatius i de formació del municipi. Per exemple:

- A l'escola de persones adultes proposant xerrades, sessions informatives, un mòdul o un taller sobre la violència de gènere, les seves causes i recursos dels quals disposen les dones agredides.
- Als centres d'educació no formal (esplais, casals, centres cívics...) adaptant els continguts a l'edat dels i de les participants, en especial, desenvolupant activitats adreçades a la gent jove per a prevenir relacions abusives.

2.3.2. Mantenir/dur a terme/incrementar les accions municipals de sensibilització ciutadana entorn la violència de gènere (o vers les dones). Aquestes accions però haurien d'anar acompanyades d'altres sobre Igualtat de gènere en general, sobre corresponsabilitat, etc... Per exemple:

- Fent i/o afegint a les campanyes de sensibilització entorn la violència de gènere (p ex: que ajudin a trencar amb els estereotips i falses imatges del perfil de dona maltractada i home agressor), altres d'igualtat de gènere adreçades a tota la ciutadania i al llarg de tot l'any.

- Donant suport a les accions o campanyes institucionals que denunciïn i rebutgin la violència de gènere, fent-ne difusió entre la ciutadania.
- Fent alguna activitat de denúncia o de sensibilització entorn la violència de gènere en els plens municipals o altres activitats periòdiques de l'ajuntament.
- Mantenint les accions de solidaritat amb les víctimes de violència de gènere que es donin al municipi.
- Adreçant accions informatives i de sensibilització en les associacions veïnals, i grups, entitats i/o associacions del municipi (tant juvenils com de persones adultes).
- Promoure una participació activa de la ciutadania (de totes les edats) en les activitats entorn el 25 de Novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones i el 8 de Març, Dia de la Dona Treballadora.
- Mantenint el redactat del manifest contra la violència que es realitza el 25 de Novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones.
- Adreçant accions informatives a entitats, AMPAS, associacions, Consells de Participació (Consell de Joves...), sobre la violència de gènere i el protocol municipal sobre violència (per exemple, com actuar en casos de sospita d'agressions, etc.).
- Fent tallers o jornades entorn el tractament de la violència als mitjans de comunicació, tant generals com locals. Obrint espais de debat i reflexió.
- Procurant que els mitjans de comunicació donin espai a la violència vers les dones (desigualtats i discriminacions per raó de sexe, etc.) en les seves programacions.

2.3.3. Realitzar i/o mantenir les activitats per afavorir la recuperació integral (autoestima, integració social i laboral, etc...) de les dones que han patit o pateixen situacions de violència. Per exemple:

- Fomentant la continuïtat del espai terapèutic d'ajuda mútua.
- Continuar l' integració de les dones maltractades en els tallers d'habilitats socials.⁹
- Mantenir el treball i coordinació de les professionals dels grups de suport de dones maltractades.
- Recolzar d'inserció socio laboral i iniciatives emprenedores a dones víctimes de violència donat prioritat a les sol·licituds als cursos ocupacionals i plans de treballs i garantint l'assistència tècnica per a la creació d'empreses.
- Assegurant i millorant la coordinació entre els diferents serveis que atenen dones víctimes de violència i que formen part del Circuit d'Atenció per facilitar la recuperació integral de les dones agredides . (Serveis Socials, CIRI, Informació ,el Servei d'inserció i Ocupació i Salut Mental del CAP...)

2.3.4. Conèixer millor la realitat de les dones que han patit i estan patint violència de gènere al municipi. Per exemple:

- Establint indicadors per unificar la recollida de dades en els serveis d'atenció a víctimes de violència (CIRI, Policia, Serveis Socials, Serveis Sanitaris, Servei d'Atenció Jurídica i Psicològica...).
- Fent recerques i estudis específics sobre la violència de gènere al municipi.
- Recerques de contingut genèric dirigides a tot el personal del consistori.

⁹ Hi han iniciatives a Grameimpuls.

LÍNIA III | FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ SOCIOPOLÍTICA DE LES DONES

MARC CONCEPTUAL

“Participar”, és formar part d’una activitat dirigida a influir directa o indirectament en l’entorn col·lectiu i en les polítiques públiques.

Segons aquesta definició, les dones han participat des de sempre proporcionat cura i benestar, s’han implicat en les tasques col·lectives en els municipis, en els barris, com a voluntàries, com a companyes, com a veïnes, i han teixit xarxes de suport per donar cobertura a determinades necessitats socials de les que l’administració pública no se’n feia càrrec. Les dones sempre han participat en els espais comunitaris com a “gestores socials”, implicades en la millora de les condicions de vida de les comunitats a les que pertanyien, però aquesta participació ha tingut lloc dintre de marcs informals i s’ha desvaloritzat pel fet de tractar-se de qüestions “tradicionalment” femenines. És per aquesta raó que es fa necessària **la diferenciació entre participació formal e informal.**

Pel que fa a la participació en la vida política, social, laboral i econòmica, en càrrecs de responsabilitat o en llocs de presa de decisions, les dones s’han vist excloses per la pròpia construcció de gènere. **El patriarcat ha negat històricament la “ciutadania”** a les dones, els hi ha impedit l’accés al món públic i ha construït una divisió sexual del treball que ha marcat els diferents rols, treballs, usos del temps i el diferent accés a recursos econòmics entre sexes. A més, determinats **factors psico-socials** com l’empoderament, l’autoestima o la prioritització de les necessitats alienes, **condicionen la participació femenina**, i la participació formal no inclou una representació equitativa d’homes i dones.

L’administració local té un paper fonamental a l’hora de promocionar la participació de les dones en les decisions col·lectives, però també en la necessitat de redefinir la participació des de la pròpia experiència femenina, donant reconeixement als sabers femenins i atenent a la visualització, el just reconeixement i la valoració de la participació de les dones dintre de marcs informals.

LÍNIA III | FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ SOCIOPOLÍTICA DE LES DONES

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 3.1** Potenciar la incorporació de les dones en tots els nivells de responsabilitat i presa de decisions oferint espais institucionals que afavoreixin la seva participació (consell de dones, de ciutat).
- 3.2.** Promoure l'associacionisme de les dones i la introducció de la perspectiva de gènere als seus objectius.

3.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Potenciar la incorporació de les dones en tots els nivells de responsabilitat i presa de decisions oferint espais institucionals que afavoreixin la seva participació (consell de dones, de ciutat...).

ACCIONS

3.1.1. Fomentar una participació equilibrada entre homes i dones a la presa de decisions en les estructures de poder.

- Realitzar tallers o cursos de formació específics per a les dones que ocupen càrrecs de responsabilitat en les diferents organitzacions del municipi.¹
- Creació d'una base de dades de funcionàries pertanyent als cossos superiors, amb l'objectiu de facilitar la promoció a llocs predirectius i directius.
- Impulsar la carrera docent de les dones, a partir de les ajudes per a treballs d'investigació.
- Motivar als partits polítics per tal de que incrementin el nombre de dones que formen part de les llistes electorals i donar suport a les dones amb vocació política.
- Incentivar la introducció de clàusules d'acció positiva, mitjançant els Convenis Col·lectius, per a la promoció de les dones a llocs de responsabilitat dins de les empreses.

¹ Com per exemple, la formació ofertada per la Diputació, des de l'àrea d'igualtat i Ciutadania al Institut de Formació Política.

3.1.2. Assumpció per part de la dona, d'un paper més actiu en el desenvolupament del principi d'igualtat de gènere.

- Elaboració d'un catàleg de dones expertes en diferents matèries.

3.1.3. Ampliació del coneixement sobre la participació de la dona en els àmbits de poder.

- Elaboració i divulgació d'estadístiques sobre la participació de la dona en la presa de decisions.
- Elaboració d'un informe sobre la situació de la dona, en el que s'analitzin els obstacles que es troben per a la seva incorporació a l'esfera pública, així com els avenços aconseguits.

3.1.4. Sensibilitzar a la població de Santa Coloma de Gramenet i als i les diferents agents socials, especialment partits polítics, sindicats, moviments socials i a qui contribueixi a crear opinió, vers la importància d'una participació equilibrada d'homes i dones en l'àmbit de l'adopció de decisions i en les estructures de poder.

- Incloure el principi d'igualtat dona-home com a criteri de valoració en la concessió de subvencions a les entitats i associacions del municipi.

3.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Promoure l'associacionisme de les dones i la introducció de la perspectiva de gènere als seus objectius

ACCIONS

3.2.1. Integrar durant tot l'any les activitats i les propostes amb presència i temàtica de dones i evitar la concentració d'aquestes al voltant del 8 de març (Dia Internacional de la Dona) i del 25 de novembre (Dia Internacional contra la violència de gènere).

- Integrant la perspectiva de gènere en la programació d'activitats de les diferents àrees municipals.

3.2.2. Conèixer el grau real de participació de dones i homes en les associacions del municipi i espais de participació, tenint en compte les seves edats i orígens.

- Sol·licitant a les associacions i entitats que rebin subvencions municipals que en les seves memòries d'activitats facin constar la participació segregada per sexes i edats.
- Recollint en un informe/estudi l'índex de participació femenina en cadascuna de les associacions del municipi i la tasca que desenvolupen com en els Consells de Participació Municipals.
- Parant especial atenció a la participació i l'associacionisme juvenil i la presència de dones joves tant com a usuàries i participants com a membres dels equips directius.

3.2.3. Promoure la creació de més grups de dones a la ciutat (o de grups de dones dins les entitats ja existents) i recolzar-ne la seva constitució i la seva tasca. Per exemple:

- Promovent la creació de vocalies de dones en les AAVV, fent intercanvis amb altres associacions veïnals d'altres municipis que tinguin aquest tipus de vocalies. Recuperant des d'una perspectiva de gènere la tradició de les entitats de veïnatge que te Santa Coloma.
- Coneixent i recolzant les iniciatives i el treball dels grups de dones que ja existeixen en algunes associacions.
- Informant les dones, a través dels canals adients, de les associacions i entitats existents i de les activitats que realitzen.
- Promoure la participació de les dones immigrades en les entitats del municipi.
- Fomentant la creació d'entitats juvenils formades per dones.

3.2.4. Donar suport a les associacions i grups de dones del municipi. Per exemple:

- Oferint eines formatives i metodològiques per facilitar la seva activitat.
- Facilitant informació sobre les activitats que es facin arreu de Catalunya sobre gènere i igualtat d'oportunitats, sobre els recursos i serveis per a dones, etc.
- Mantenint i augmentant, si s'escau, les subvencions i els recursos que ja se'ls donen.

3.2.5. Visibilitzar i valorar el treball realitzat per les associacions de dones del municipi. Per exemple:

- Potenciant l' existent participació dels grups de dones en les fires i mostres d'entitats que es facin al municipi.

3.2.6. Promoure que les associacions del municipi incorporen la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats en el seu treball.

- Oferint Formació tècnica i assessorament pel desenvolupament d'activitats que promoguin la igualtat de gènere per part de les organitzacions socials, polítiques i sindicals.
- Incloent com a criteri de valoració a l'hora de concedir subvencions, la representació paritària de dones i homes en els òrgans/espais de decisió de les associacions que sol·licitin la subvenció per exemple:
 - Proposant accions positives al servei d'esports per a què els equips formats per dones puntuen més a l'hora de rebre subvencions, o fent algun tipus de jornades que relacionen "Esport i Gènere".
- Promovent i fent campanyes de participació de les dones en el teixit associatiu de la ciutat.

LÍNIA IV | REPARTIMENT DELS TREBALLS I USOS DEL TEMPS

INTRODUCCIÓ

En les últimes dècades la incorporació de les dones al mercat de treball ha posat en evidència les mancances de la relació que s'estableix entre **mercat de treball i activitat productiva**. La desvinculació clàssica de les tasques vinculades al desenvolupament econòmic i els **treballs de l'esfera reproductiva, familiar-domèstica i de cura de la llar i de les persones** a establert desigualtats de gènere significatives que afecten la vida en **l'esfera pública i privada** de les dones.

Aquesta línia estratègica vol reflexionar sobre aquesta divisió sexual del treball que s'expressa, principalment, en dos fenòmens:

- La **presència/absència en el mercat laboral**: entrades i sortides de les dones en el mercat de treball generalment relacionades amb el cicle vital (casament, embaràs, criança de fills i filles) i amb les polítiques empresarials que s'activen en circumstàncies determinades (per ex. no contractar dones en edat fèrtil o l'acomiadament quan es troben en estat de gestació).
- La **dobla presència**: presència d'una dona al lloc de treball en el qual realitza la tasca d'assalariada mentre ocupa també la major part del treball reproductiu.

D'altra banda, quan parlem d'usos del temps ens referim també als lligams en l'organització de la vida del **treball reproductiu, el treball productiu, el temps relacional, personal i d'oci**; uns temps que condicionen inevitablement els altres. La majoria de vegades, el temps de lleure, d'oci i de participació social està pensat i estructurat en funció del treball productiu, és a dir, en relació al temps masculí, i gairebé mai es tenen en compte els horaris del treball reproductiu. Per això, les **polítiques del temps** han de fer emergir el temps personal de les dones i construir societats on aquestes puguin gaudir en igualtat de condicions. En aquest sentit, la **Xarxa de Ciutats i Pobles pels Nous Usos del Temps de la Diputació de Barcelona** està portant a terme un treball per identificar, generar i difondre instruments conceptuals, polítics i operatius que facilitin als governs locals una millor gestió de les polítiques del temps.

Així doncs, en aquest capítol, es proposen objectius per corregir algunes tendències del món laboral a dalt esmentades que afecten especialment a les dones però, també, es proposen actuacions per afavorir el temps social de les dones i fomentar la seva participació en condicions d'igualtat.

LÍNIA IV | **REPARTIMENT DELS TREBALLS I USOS DEL TEMPS**

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 4.1.** Impulsar polítiques que facilitin canvis estructurals en l'organització dels temps i en els models de producció i reproducció.
- 4.2.** Promoure l'accés i el manteniment de les dones en el món laboral sense discriminacions.
- 4.3.** Proposar actuacions per tal de promoure i potenciar la conciliació de la vida personal, laboral i familiar i la corresponsabilitat entre dones i homes en tots els àmbits.
- 4.4.** Fomentar uns nous usos del temps potenciant la participació de les dones.

4.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Impulsar polítiques que facilitin canvis estructurals en l'organització dels temps i en els models de producció i reproducció.

ACCIONS

4.1.1. Incloure la perspectiva de gènere al disseny i elaboració de les polítiques de treball, als plans formatius i a les organitzacions sindicals.

- Segregant per sexe i edat i origen a totes les dades estadístiques que es generen en referència a la precarietat laboral, el tipus de contracte, el nivell d'estudis i la taxa d'atur, etc.
- Introduint sempre la variable sexe a tots els estudis que es facin des de Promoció Econòmica.
- Introduint la variable sexe a tots els reculls de dades que es fan des de Grameimpuls, en quant a participants del servei d'informació, assessorament i orientació laboral, formació i inserció laboral, creació d'empreses, etc.
- Mantenint els espais de participació i coordinació amb els agents econòmics del municipi, incorporant, si s'escau, la participació del CIRD per vetllar pel disseny la implementació, i l'avaluació de la Política de Promoció econòmica i Ocupació des d'una perspectiva de gènere i per garantir la inclusió de criteris d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en les seves actuacions.
- Consolidant la coordinació entre l'àrea de la Regidoria de la Dona i Grameimpuls i altres serveis de Promoció Econòmica.

4.1.2. Incloure la perspectiva de gènere a la formació del personal de l'àmbit d'ocupació.

- Dotant d'eines i recursos sobre com incorporar la perspectiva de gènere en tot el procés d'acompanyament a la inserció laboral.
- Facilitant la participació en activitats d'intercanvi d'experiències en gènere i igualtat d'oportunitats amb professionals i/o organismes relacionats amb l'ocupació. Es poden fer intercanvis de bones pràctiques en informació i orientació professional no sexista, entre d'altres.
- Establint contactes amb entitats o persones professionals expertes en gènere i treball productiu.

4.1.3. Formar la ciutadania i el teixit econòmic de la zona sobre els drets i deures laborals de dones i homes, des de la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats: igualtat de tracte de dones i homes en l'accés a l'ocupació, retribucions, condicions laborals, seguretat social, etc. Per exemple:

- Fent cursets de legislació laboral adreçats a dones i homes, a empresaris i empresàries, a través de l'associació de dones empresàries ESCIBNA i les organitzacions sindicals.
- Continuar introduint temes d'igualtat de gènere en les xerrades i jornades adreçades a l'empresariat del municipi, i fer visible la importància de la formació continuada.
- Establir espais a les organitzacions sindicals per a les dones treballadores per tal de que tinguin coneixement dels seus drets i deures laborals i sobre els mecanismes de denúncia que existeixen davant situacions de discriminació per raó de sexe.
- Informant les dones de l'existència dels sindicats i dels beneficis de participar-hi.

4.1.4. Realització d'investigacions multidisciplinars per visualitzar les situacions, procediments i tendències del paper de la dona al mercat de treball.

- Estudis de la presència de la dona a l'economia submergida i el treball precari així com les repercussions a les seves vides.
- Anàlisi del valor del treball no remunerat i treball submergit fet per dones i revisió de la qualificació d' "inactives".
- Incloure i/o promoure la inclusió del treball principalment reproductiu en els estudis, informes... que es facin sobre ocupació al municipi i/o a la comarca.

4.1.5. Difondre entre la ciutadania i les i els agents econòmics i socials del municipi el coneixement sobre la situació i les necessitats de les dones en relació al treball. Es pot fer a través de la pàgina web municipal i de la empresa municipal Grameimpuls¹, als diaris del municipi i/o butlletins municipals, etc. es poden tenir en compte els següents aspectes:

- La participació i la situació de les dones en el mercat laboral, condicions laborals, diferenciant la situació de les dones immigrants, per exemple.
- L'impacte diferencial de l'atur en dones i homes.
- La situació de les dones empresàries al municipi.
- Importància de la conciliació de la vida familiar i personal amb la feina.
- Diferències entre dones i homes en el món laboral (sous, tipologia de contracte, tipus de jornades...etc.)

4.1.6. Promoure el desenvolupament de mesures d'acció positiva i d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a les empreses del municipi. Per exemple:

- Informar i assessorar sobre la implementació dels plans d'igualtat a les PYMES.
- Proporcionant assessorament tècnic pel disseny i posada en marxa d'accions positives a l'empresa, si és factible.
- Difonent bones pràctiques d'igualtat de gènere d'altres empreses catalanes o espanyoles entre el sector empresarial.
- Incorporant, al barem de puntuació del plec de condicions per la contractació de serveis, aspectes relacionats amb les bones pràctiques i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

4.1.7. Informar i sensibilitzar la població del municipi sobre el valor econòmic i social del treball familiar-domèstic, com a eina indispensable pel manteniment de la vida. Per exemple:

- A través de campanyes informatives i de sensibilització (per exemple, donant dades del que suposa econòmicament que aquest treball no sigui remunerat), i incorporar un discurs positiu dels privilegis de les tasques reproductives.
- Introduint aquests conceptes en les activitats de formació ocupacional i totes les relacionades amb el món laboral.

¹ Cal tenir present que la empresa municipal Grameimpuls està implantant un pla d'igualtat d'oportunitats.

4.1.8. Informar al teixit empresarial, comercial i sindical sobre la importància del treball familiar-domèstic en el manteniment de la resta d'activitats i treballs.

- Creant un fons bibliogràfic i de bones pràctiques del Servei de Documentació per a aquelles empreses i col·lectius que tinguin interès en aquesta temàtica.

4.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Promoure l'accés i el manteniment de les dones en el món laboral sense discriminacions.

ACCIONS

4.2.1. Tenir en compte l'impacte diferencial en l'accés i manteniment en el món laboral entre dones i homes i visibilitzar la situació en totes les estadístiques i informes realitzats per el Servei d'ocupació de Grameimpuls.

- Segregant les dades per edats i sexe i origen.
- Tenint en compte aquells col·lectius que són més vulnerables a patir situacions d'atur laboral (població immigrant, majors de 50 anys, població amb formacions sense qualificació professional... etc.) i segregant les dades per sexes en aquests col·lectius.
- Tenint en compte, en especial, a aquells col·lectius que la falta d'accés a un treball remunerat pot provocar situacions d'exclusió social (famílies monomarentals/monoparentals, persones vídues i aturats/aturades de llarga durada, etc.) i segregant les dades per sexes en aquests col·lectius.

4.2.2. Realitzar estudis específics sobre la situació de les dones en el treball remunerat, Per exemple:

- Sobre les diferències entre dones i homes en les empreses a través de la Responsabilitat Social Empresarial (sous, tipologia de contracte, tipus de jornades...etc.).
- Sobre la subocupació i de la sobrequalificació de les dones al mercat laboral i potenciar projectes com Activa't de Grameimpuls.
- Analitzant la participació de les dones en els cursos de formació ocupacional i realitzar el seguiment dels resultats obtinguts per aquestes dones en termes d'inserció laboral per tal d'avaluar la seva efectivitat.
- Aprofundint en l'anàlisi sobre l'assetjament sexual a la feina o sobre les discriminacions salarials que pateixen les dones per saber quina és la incidència al municipi.

4.2.3. Dur a terme processos participatius o altres iniciatives per tal de conèixer les necessitats de les dones del municipi en relació al treball remunerat (dones aturades, treballadores, empresàries, mestresses de casa...) i visibilitzar-les². Per exemple:

- Realitzant activitats consultives (enquestes, fòrums de debat...) entre el col·lectiu femení, integrant i garantint la presència de les dones joves i immigrades. Seria interessant difondre les recomanacions o propostes sorgides d'aquestes activitats a través de la web i el butlletí municipal.
- Creant espais de relació (Taula de Treball...) entre l'ajuntament, organismes de treball d'altres administracions públiques, el teixit empresarial, comercial i sindical del municipi i els centres privats de formació ocupacional del municipi (si n'hi ha) per tal de conèixer les necessitats d'ocupació de la zona, la situació de dones i homes en el mercat de treball i per establir accions conjuntes³.

4.2.4. Impulsar el Servei d'ocupació de Grameimpuls com a espai de referència en qüestions d'ocupació del municipi garantint que la informació sobre els serveis municipals de promoció econòmica i ocupació arribi a tots els col·lectius de dones, dotant-lo de recursos humans i econòmics necessaris Per exemple:

- Ampliant els canals per donar a conèixer a la població, en especial a la gent jove i a les dones, els serveis que s'ofereixen en qüestions laborals (escola taller; casa d'oficis, etc.).
- Reforçar el servei d'informació sobre els recursos i ajudes existents al municipi, la comarca o la província per a la creació d'empreses i l'autoocupació.
- Establint més espais per a les persones que ja estan ocupades però necessiten orientació sobre temes laborals (conciliació, permís maternitat/paternitat, assetjament sexual a la feina... etc.)
- Ampliar els contactes amb entitats o persones professionals expertes en gènere i treball productiu.
- Fent un ús més ampli dels canals de difusió per arribar a tots els col·lectius de dones, com per exemple el projecte Clara.
- Consolidar l'ús del llenguatge entenedor per tots els col·lectius de dones (dones amb baixa qualificació, dones immigrades...).

4.2.5. Impulsar la realització de cursos de formació ocupacional i de capacitació laboral que s'adaptin a les sortides laborals que ofereix l'entorn i que siguin equilibrats en relació a la participació de dones i homes, procurant trencar amb els biaixos de gènere.

- Prioritzant l'accés de col·lectius com aturats/aturades de llarga durada, persones amb feines sense qualificació...etc.
- Promoure iniciatives de formació per a dones en situació irregular sempre que sigui possible.⁴
- Als projectes de formació que contemplin opcions a beques, establir prioritat als col·lectius en situacions de precarietat.
- Garantint l'accessibilitat adequant els horaris.

² En aquesta acció s'hauria de tenir present la conjuntura econòmica i social del moment i donar una visió realista sense crear expectatives.

³ Aquest espai pot servir per sensibilitzar i conscienciar els agents econòmics del municipi sobre les desigualtats de gènere en el mercat de treball del municipi.

⁴ Com per exemple les iniciatives de la Fundació Intergramenet.

4.2.6. Continuar amb l'anàlisi de la participació de les dones del municipi en els cursos de formació ocupacional i realitzar el seguiment dels resultats obtinguts per aquestes dones en termes d'inserció laboral.

- Continuar amb les investigacions de les necessitats i preferències de les dones respecte la formació ocupacional aprofitant les avaluacions dels cursos.
- Dur a terme l'anàlisi de l'avaluació dels cursos tenint en compte la perspectiva de gènere.
- Realitzar el seguiment dels resultats obtinguts per aquestes dones en termes d'inserció laboral.
- Tenir en compte totes les qüestions anteriors en la programació de nous cursos i en els Serveis d'inserció i ocupació.

4.2.7. Promoure l'autoocupació de les dones del municipi, assessorant i formant les dones que tinguin iniciatives empresarials. Per exemple:

- Mantenint el servei d'autoempreses del Servei de Foment Empresarial de Grameimpuls i donant a conèixer aquest servei a la ciutadania.
- Impulsant amb l'assessorament l'autoocupació de les dones en sectors emergents (medi ambient, turisme...).
- Fent formació per a l'autoocupació dirigida a dones, especialment a dones que treballen en l'economia submergida per ajudar a la regularització d'aquest treball (per exemple: impulsant la creació d'empreses/cooperatives dedicades a la neteja de llars, oficines, edificis diversos o a la restauració).
- Posant en contacte dones joves amb formació actualitzada amb dones més grans que poden tenir l'experiència i/o els recursos econòmics per a que puguin crear empreses conjuntament.
- Visibilitzar, en els esdeveniments municipals relacionats amb la Promoció Econòmica i l'Ocupació com la fira Expocoloma o la Mostra Gastronòmica, les iniciatives empresarials de les dones (empreses liderades i/o creades per dones), així com aquelles empreses i entitats que treballen per a la igualtat de gènere (conciliació dels temps de la seva plantilla, etc.).
- Foment de xarxes de dones empresàries o/i amb càrrecs de responsabilitat per al desenvolupament d'iniciatives i serveis comuns per assajar noves formes d'organització del treball. Com per exemple ESCIBNA.
- Fomentar les iniciatives empresarials que plantegin cobrir les necessitats laborals del desplegament de la Llei de dependència.

4.2.8. Facilitar i incrementar la presència de dones en aquelles professions on estiguin subrepresentades, i dels homes als sectors feminitzats, sempre que tinguin veritables possibilitats d'inserció.

Per exemple:

- Fent accions de sensibilització als centres d'educació secundària adreçades a l'alumnat per trencar amb els estereotips sexistes de determinades professions i oficis. Per exemple als programes per a joves en transició al món del treball o al programa dins de la Llei de barris: "Prepara el teu futur".

- Continuar amb l'experiència "Prepara el teu futur" i fer-la visible a tots els centres educatius i intensificant el treball que es fa amb el sector empresarial per evitar que les ofertes de feina vinguin ja determinades respecte al sexe de la persona candidata.
- Garantint la difusió dels cursos i accions de formació ocupacional on acostuma a haver majoritàriament homes entre les dones i viceversa, utilitzant sempre un llenguatge no sexista.
- Continuar amb la sensibilització del empresariat del municipi sobre la necessitat i els beneficis de contractar dones per tal de que permeti la participació de les dones en aquelles ocupacions/professions i nivells en les quals estan infrarepresentades com el projecte de Grameimpuls d'Equal Resort. Per exemple:
 - Informant sobre les ajudes i incentius que existeixen per a la contractació de dones, persones joves, aturats/des de llarga durada.
 - Fent accions de sensibilització que evidencin que les dones poden desenvolupar les feines on estan subrepresentades amb la mateixa qualitat que els homes i de la necessitat de trencar la segregació de gènere en determinades professions i categories professionals.

4.2.9. Informar les dones desocupades sobre els recursos disponibles i derivar-les cap a activitats que ajudin a trencar amb el seu aïllament. Per exemple:

- Cap a associacions del municipi, equipaments municipals, cursos i tallers, etc.
- Crear i/o impulsar la creació de grups d'ajuda mútua per a dones desocupades per tal de fomentar el suport mutu entre dones que cerquen feina, com per exemple el Banc del Temps.
- Continuar amb el projecte de Tastet d'oficis de Grameimpuls per preparar a les dones la mercat laboral i als oficis on estiguin subrepresentades.

4.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Proposar actuacions per tal de promoure i potenciar la conciliació de la vida personal, laboral i familiar i la corresponsabilitat entre dones i homes en tots els àmbits.

ACCIONS

4.3.1. Fer estudis vers el desenvolupament de les responsabilitats familiars en relació a la cura de menors, persones dependents i tasques domèstiques i aspectes relacionats.

- A través de la realització d'enquestes sobre els usos del temps a dones i a homes.
- Explotant i analitzant les dades que ja existeixen sobre la participació de dones i homes en el treball reproductiu.
- Estudis vers els serveis creats per a la cura de persones dependents i la seva adequació a les necessitats existents.
- Promoure estudis per l'anàlisi del impacte de la llei de conciliació.

4.3.2. Realitzar (com a mínim anualment) accions formatives dirigides a homes i joves per fomentar la seva incorporació al treball familiar-domèstic, orientades a l'adquisició i desenvolupament d'actituds, hàbits i destreses necessàries per realitzar i responsabilitzar-se de tasques domèstiques i de cura. Aquestes accions poden dirigir-se a col·lectius específics d'homes com: pares o futurs pares, jubilats, aturats, homes d'entitats, etc. Per exemple:

- Incloure accions de sensibilització a les comunitats de veïns i veïnes per compartir les responsabilitats entre homes i dones del manteniment i neteja dels espais comunitaris.
- Tallers d'habilitats domèstiques per a homes, que es poden incloure en l'oferta formativa del municipi o en el marc d'esdeveniments del municipi.
- Campanyes de corresponsabilitat (per exemple, 'Vine al Mercat, rei',)
- Tallers per fomentar l'autonomia dels homes grans dependents, programes d'autonomia domèstica per homes en la prestació del SAD.

4.3.3. Realitzar (com a mínim anualment) accions dirigides a dones per fomentar la seva incorporació al treball domèstic masculinitzat: lampisteria, fusteria, electricitat, entre d'altres.

4.3.4. Conèixer, difondre i intercanviar experiències que s'hagin dut a terme en altres municipis o autonomies en relació a la corresponsabilitat.

4.3.5. Proposar accions específiques per a aquelles famílies amb persones dependents al seu càrrec per a implicar a tots i totes les membres en la cura i manteniment de la llar.

- Creant un grup amb famílies usuàries dels serveis sociocomunitaris per a sensibilitzar a tots i totes els membres de la família sobre la necessitat de que s'impliquin en les tasques domèstiques i evitar que sigui la dona la única responsable d'aquesta situació.

4.3.6. Informar i sensibilitzar la ciutadania, el teixit associatiu i les empreses sobre els usos del temps de dones i homes i la necessitat d'impulsar accions de conciliació des de tots els àmbits (en la família, a les entitats i associacions, a les empreses, a l'administració Pública). Per exemple:

- Fent xerrades, tallers, activitats lúdiques... que visibilitzin els factors que dificulten la conciliació i la necessitat d'un canvi d'organització social que tingui com a eix la vida de les persones (no l'activitat productiva), en totes les etapes del cicle vital i amb totes les activitats necessàries pel manteniment de la vida.
- Plantejant la conciliació com a problema social de caràcter col·lectiu i no com a problema de les dones, en totes les accions que es facin relacionades amb el tema.
- Realitzant una celebració on totes les persones que es dediquen a aquestes tasques facin festa ("Dia del Treball a Casa") i s'escrigui un manifest amb les seves demandes, visions i propostes.
- Fent tallers o activitats per a joves, activitats lúdiques d'intercanvi de rols per als infants, on es treballin els rols de gènere per avançar en l'establiment de models familiars més equitatius i democràtics. Aquestes accions es podrien fer als centres d'educació formal i informal del municipi.
- Fent tallers d'intercanvi de tasques i responsabilitats entre dones i homes en l'àmbit domèstic⁵.
- Creant espais per a pares i mares⁶ que serveixin per orientar a pares i mares sobre la corresponsabilitat, com educar els fills i les filles en els principis d'igualtat, cooperació, corresponsabilitat i respecte en les relacions familiars i personals. És molt important que les AMPAS estiguin presents en el disseny i implementació d'aquesta acció.

4.3.7 Desenvolupar accions conjuntes amb les associacions per afavorir la conciliació dels temps personal, familiar i professional i associatiu, incidint en què això és responsabilitat de tots i de totes no només de les dones i de l'administració pública. Per exemple:

- Corresponsabilitzant a les associacions sobre la importància de sensibilitzar a la ciutadania dels usos que fan del seu temps i les diferències entre dones i homes.
- Impulsant activitats de reflexió interna a les associacions sobre el temps que hi dediquen, les dificultats que tenen per fer aquest treball comunitari, les diferències que hi ha entre les dones i els homes de l'entitat en relació a la conciliació, quines solucions es podrien donar, etc.
- Proposant debats entre nois i noies joves per reflexionar sobre els temps, la importància de disposar de diferents espais de desenvolupament personal, familiar, etc.
- Promovent la creació de xarxes de persones cuidadores (dones i homes) per dur a terme alguna experiència de criança i/o cura compartida – dur la canalla a l'escola per torns, o al parc, etc.-. cosa que fomenta la confiança veïnal i permet, al mateix temps, tenir més temps propi, com per exemple el Banc del Temps o el Punt del Voluntariat.
- Treballant amb els homes la importància de la seva implicació en tot allò relacionat amb la cura. Això es pot fer des de les entitats. Es podria programar algun tipus d'activitat on participen sols pares i canalla.

⁵ Proyecto AUKERA 'Talleres de intercambio de tareas y responsabilidades entre hombres y mujeres en el ámbito doméstico. Guía de Buenas Prácticas'. País Basc.

⁶ Com per exemple la inicitva que es pot consultar a <http://www.escolademaresipares.com/>

4.3.8. Fer accions informatives i de sensibilització, dirigides a les empreses del municipi, sobre la responsabilitat que tenen de possibilitar la conciliació als seus treballadors i treballadores, proposant possibles mesures que poden implementar. Per exemple:

- Elaborant i difonent entre el sector empresarial i comercial del municipi una guia de bones pràctiques de conciliació a les empreses.
- Fent jornades d'intercanvi entre empreses que hagin dut a terme mesures de conciliació.
- Creant una figura 'conciliadora' que des de l'àrea de Promoció Econòmica faci la tasca de sensibilitzar i informar les empreses sobre el tema de la conciliació.
- Impulsant la elaboració d'un codi ètic a les empreses proveïdores de l'ajuntament on s'incloguin criteris d'igualtat de gènere i conciliació.
- Impulsant la creació d'una xarxa d'empreses conciliadores que tinguin xempcions/descomptes en alguns impostos o algun altre tipus d'incentiu.

4.4. OBJECTIU ESPECÍFIC

Fomentar uns nous usos del temps potenciant la participació de les dones.

ACCIONS

4.4.1. Tenir en compte l'impacte diferencial en dones i en homes de la programació cultural, de lleure i esports per tal de facilitar la participació de les dones del municipi. Per exemple:

- Procurant que la temàtica de les activitats sigui atractiva per dones i per homes i en especial la programació juvenil que tinguin en compte els interessos tant de les noies com els nois. Com les activitats de tallers, tertúlies i debats sobre civisme i convivència des de l'experiència de les dones.
- Tenint present que els horaris en què es duguin a terme les activitats poden impedir o afavorir la participació de unes o altres.
- Oferint servei de cangur, en aquelles activitats que es consideri necessari (depenent de la franja d'edat, l'equipament, horari), per a facilitar la participació d'aquelles persones que tenen infants al seu càrrec (es pot demandar prèvia confirmació).

4.4.2. Potenciar la continuïtat de les activitats esportives i lúdiques, en els equipaments esportius municipals o altres espais, que atenguin a les necessitats i els interessos de les dones, en totes les etapes del seu cicle vital. És imprescindible per això que en el disseny d'aquest programa d'activitats participin les mateixes dones.

4.4.3. Realitzar accions de sensibilització dirigides a incrementar la participació de les dones en l'esport, trencant la segregació de gènere existent en la pràctica de determinats esports. Per exemple:

- Introduint imatges de dones esportistes i informació sobre el benefici físic, psicològic i social que aporta aquest tipus d'activitat.
- Difonent entre les dones del municipi informació sobre els clubs i entitats esportives del municipi, animant-les a participar-hi, contemplant la possibilitat d'algun tipus de descompte.
- Fomentant la incorporació de les dones en aquells àmbits de l'activitat esportiva en les que estiguin infrarepresentades: entrenament, direcció d'entitats esportives... a través de subvencions a la seva formació, etc.
- Sensibilitzant els clubs esportius i als i les professionals d'activitats físico-esportives sobre les diferències de gènere en la pràctica esportiva i sobre la importància de la participació femenina, com per exemple les jornades, "Esport i Gènere".

4.4.4 Intensificar el treball conjunt entre el CIRD i l'àrea de Cultura i Esports per a treballar la vessant del gènere i la igualtat d'oportunitats.

4.4.5. Conèixer els interessos, demandes i necessitats culturals, lúdiques i esportives de les dones de totes les edats i orígens: tendències de consum, ús que fan dels espais culturals, de lleure i esportius municipals, activitats i horaris amb major presència femenina, etc., i adequar així la programació. Per exemple:

- A través de la realització d'enquestes sobre els usos del temps a dones i a homes.
- A través de la realització d'enquestes entre els usuaris i usuàries de les activitats i equipaments que ja estan en funcionament.

4.4.6. Establir processos que facilitin el coneixement dels interessos, demandes i necessitats de la ciutadania vers les propostes culturals, esportives i de lleure. Per exemple:

- Iniciant mecanismes participatius per a que la ciutadania doni la seva opinió sobre les activitats que es programen i les seves necessitats, propostes i l'índex de participació. Es pot realitzar mitjançant la participació de les associacions de Santa Coloma de Gramenet.
- Observant les tendències de consum, ús dels espais, horaris amb major presència (femenina, jove, gent gran, població immigrant...etc.), activitats on hi ha major participació... etc.
- Tenint en compte la segregació de dades per edat i sexe en relació a la participació de les activitats que es programen.
- Promovent noves formes de participació i associacionisme.

4.4.7. Crear xarxa del Servei de Documentació amb les biblioteques municipals (Central, Can Peixauet, El Singuerlín...) per fomentar les publicacions relacionades amb la igualtat de gènere. Per exemple:

- Proposant cicles per descobrir creacions de dones; per exemple: fer un cicle a la biblioteca per descobrir l'obra d'una autora determinada, etc.
- Realitzant activitats adreçades als i les usuàries (de diverses edats) promovent la igualtat de valor de les persones (contes per als infants, xerrades per adults... etc.).
- Realitzant tertúlies literàries coincident amb les celebracions del 8 de març, 28 de maig i 25 de novembre.
- Creant un fons bibliogràfic sobre pensament i teoria feminista, llibres de temàtiques específiques com coeducació, món laboral, història i dones, política, economia...etc. des de el Servei de Documentació i proposar una llista de títols interessants.
- Incloent seleccions de contes i llibres per a infants que tinguin en compte la diversitat com a valor humà i que no reproduïxin estereotips.
- Incloent maletes pedagògiques que tinguin en compte la diversitat sexual i igualtat de gènere.

4.4.8. Introduir en la programació cultural municipal un bloc temàtic o projecte en el qual es reflecteixi el paper de les dones a la història i la seva influència en la societat actual. Per exemple:

- Posant noms de dones o d'esdeveniments relacionats amb la igualtat de gènere als nous carrers, places, equipaments, premis, concursos, etc. de la ciutat.
- Realitzant rutes per descobrir indrets del municipi lligats a la història del municipi i a la vida de les dones de l'època o de l'actualitat.
- Continuar amb el cicle de xerrades (una xerrada per cada dona que es triï) on se doni a conèixer la seva activitat, les aportacions i visibilitzant la participació de les dones en els esdeveniments històrics i culturals més rellevants mitjançant la recopilació de fotografies, històries de vida de dones... etc.
- Potenciant els premis o beques de recerca sobre la història de les dones.
- Fent un cicle de tertúlies als carrers i places amb noms de dones per conèixer les dones que donen nom als carrers i places. Es pot fer aquesta activitat en algun bar situat en cada carrer o plaça.
- Continuar amb les exposicions sobre la història de les dones i les seves aportacions.

LÍNIA V

FOMENTAR LA COEDUCACIÓ, LA FORMACIÓ I LA PRODUCCIÓ CULTURAL DE LES DONES

MARC CONCEPTUAL

Des de l'any 1990, la legislació educativa (**Ley Orgànica de Ordenación General del Sistema Educativo, LOGSE**) afirma que s'ha d'evitar la discriminació per raó de sexe i oferir una educació igualitària. No obstant això, la igualtat continua sent una tasca pendent a les escoles. Es segueix fent ús d'estereotips o prejudicis que transmeten valors, normes i actituds encara allunyades de la igualtat. La coeducació, basada en la diversitat i els valors propis de les persones, i en l'acceptació dels altres com a subjectes de ple dret ha de permetre que els valors cultural i social es modifiquin i que les persones siguin capaces de crear una societat democràtica i justa.

La participació de les dones en la cultura ha de ser un element primordial a l'hora de visibilitzar les seves aportacions i de treballar per la transformació del rol de "dones – passives- consumidores" al de dones – actives- creadores" de cultura. La presencia de les dones enriqueix i diversifica el fet cultural (música, literatura, arts escèniques, cinema, pintura, escultura, arts, decoratives...) Amb la incorporació de noves idees i sensibilitats.

LÍNIA V

FOMENTAR LA COEDUCACIÓ, LA FORMACIÓ I LA PRODUCCIÓ CULTURAL DE LES DONES

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 5.1.** Formular propostes per fer efectiva la coeducació en tots els nivells educatius en els sistemes reglats i no reglats.
- 5.2.** Potenciar programes de formació de les dones, afavorir la investigació i la recerca amb perspectiva de gènere.
- 5.3.** Fomentar la presencia de les dones com a creadores actives de la cultura, no sols com a usuàries passives i visualitzar les seves aportacions.

5.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Formular propostes per fer efectiva la coeducació en tots els nivells educatius en els sistemes reglats i no reglats.

ACCIONS

5.1.1. Difondre entre el professorat i les AMPAS dels centres educatius material i experiències diverses sobre coeducació i igualtat de gènere en l'ensenyament. (Es podria plantejar des del Consell Escolar cap als Centres Escolars).

- Elaborant una publicació i/o difonent material ja elaborat sobre la importància i la necessitat de la coeducació.¹
- Creant un fons de recursos pedagògics i materials didàctics de gènere i coeducació per facilitar i acompanyar una educació en igualtat de gènere.
- Incloent periòdicament en les sessions del Consell Escolar Municipal i a la web municipal "Portal d'educació" aspectes i orientacions específiques per fomentar el desenvolupament de pràctiques coeducatives a les escoles, tenint en compte sempre la utilització d'un llenguatge i unes imatges no sexistes.
- Donant a conèixer entre el professorat, AMPAs, mares i pares, educadores i educadors, monitors i monitores d'educació en el lleure, etc. l'existència de materials i informació per recolzar una educació igualitària des de la diferència.

5.1.2. Que els serveis municipals de recursos pedagògics i lúdics tinguin a l'abast material relacionats amb la coeducació i la diversitat.

- Conèixer i donar a conèixer propostes educatives d'altres entitats que treballen la coeducació i la diversitat i així facilitar i recolzar les tasques del professorat.
- Facilitar i organitzar trobades entre el professorat per a intercanviar accions i bones pràctiques en coeducació, a les quals es pugui aconseguir acreditació.

¹ Es podria treballar des del pla educatiu d'entorn.

5.1.3. Realitzar accions formatives, jornades temàtiques, tallers o seminaris sobre gènere, coeducació i igualtat d'oportunitats adreçades al professorat, a les mares i pares i al personal que treballi en temes d'ensenyament, infància i joventut, a espais formals i no formals. Es pot aprofitar l'estructura del Pla Educatiu d'entorn per la formació de pares i mares.

- Incloure a l'acte d'obertura oficial del curs escolar per a totes les escoles una conferència sobre coeducació, sexisme... per sensibilitzar la comunitat escolar envers el tema.
- Realitzant activitats temàtiques (jornades anuals...) als centres educatius sobre coeducació i igualtat de gènere.
- Sobre ús d'un llenguatge no sexista en els materials que s'elaboren al centre (cartes als pares i mares, revistes escolars, cartells, etc.) i en la relació amb l'alumnat així com la relació que hi ha entre el llenguatge (verbal i no verbal) i la construcció de la identitat de nens i nenes.
- Sobre com visibilitzar la vivència i la perspectiva de les dones en la pràctica educativa.
- Sobre com es transmeten els estereotips de gènere a través dels espais de joc i com fer per evitar-ho.
- Sobre com incorporar la mirada de gènere en l'orientació acadèmica i professional (pel al professorat dels centres educatius, especialment per aquelles persones que s'encarreguen de l'orientació dels i de les joves -tutors/es, psicopedagogs/gues, etc.-) o pels pares i mares sobre la incidència del gènere en les seves expectatives amb la finalitat de facilitar als seus fills i filles una elecció d'estudis i professió realment lliure i d'acord amb els seus interessos i capacitats².
- Impulsant la realització d'intercanvis d'experiències en coeducació i educació en valors en general per a les persones que treballen en els espais educatius no formals com esplais, casals d'estiu... a través del IME i Educació.

5.1.4. Realitzar activitats que fomentin la igualtat d'oportunitats i la coeducació de nens i nenes en els centre escolars, adreçades a l'alumnat i a tota a comunitat escolar.

- Fent campanyes o tallers sobre els beneficis del repartiment del treball domèstic entre dones i homes per desenvolupar i l'autonomia dels i les adolescents.
- Establint un premi de narrativa per escolars o fent un concurs de cartells/còmics per a joves basat en el foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes o incorporant un apartat de coeducació en altres convocatòries ja existents.
- Incentivant el treball de foment de la coeducació i la realització d'activitats extraescolars coeducatives (teatre, cinema, esports³, colònies...) a través de subvencions específiques a les AMPAS i entitats relacionades amb l'educació.
- Incloure progressivament la perspectiva de gènere en els continguts dels crèdits variables, de síntesi, treball de recerca: si hi ha un crèdit de coneixement del medi o d'història de la ciutat, incorporar informació sobre l'aportació de les dones.
- Fent present a les biblioteques escolars i municipals la coeducació a través d'exposicions, de cartells, de llibres... així com en activitats que es realitzin en aquests espais.⁴

² Es podria incloure en el Pla de Formació per a Mares i Pares.

³ Com per exemple el programa "Esport Femení".

⁴ Com per exemple incloure la perspectiva de gènere als "contes per un món millor" de Solidaritat i Cooperació.

5.1.5. Implicar a les famílies en el foment d'una educació no sexista, des de la corresponsabilitat de pares i mares, a través de les AMPAS.

- Informant a les mares, pares o tutors/es de les accions que es duen a terme als centres educatius, a través de cartes, reunions de pares i mares, etc.

5.1.6. Sensibilitzar la ciutadania i les entitats sobre la importància del joc en l'adquisició de la identitat personal i la transmissió d'estereotips de gènere.

- Fent campanyes, exposicions de promoció del joc coeducatiu al Nadal.
- Fent exposicions sobre la utilització no sexista de les joguines comparant i visibilitzant les diferències entre un món resultant d'utilitzar joguines sexistes i un món resultant de joguines coeducatives i no sexistes. També seria interessant visibilitzar com en les botigues de joguines aquestes estan separades des d'una perspectiva sexista jugant amb els colors (blau-rosa), etc.
- Promovent accions amb les escoles i els espais de lleure on els nens i nenes reflexionin sobre les joguines i realitzant una exposició amb les conclusions adreçada a la ciutadania.

5.1.7. Tenir present en la programació municipal infantil i juvenil la coeducació com a criteri i valor transversal.⁵

- Utilitzant un llenguatge no sexista ni discriminatori i no reproduint rols tradicionals en les activitats lúdiques i els jocs.
- Escollir activitats coeducatives i d'educació en valors en les que es facin servir metodologies que trenquin amb l'assignació tradicional de rols.
- Escollint activitats coeducatives i d'educació en valors en les que es tingui en compte la paritat a l'hora d'escollir les persones dinamitzadores de l'activitat.
- Promovent espais de debat, reflexió i diàleg entre el jovent sobre temes com els estereotips, la parella, resolució de conflictes, etc. També es poden introduir temes relacionats amb el paper de les dones a la història, a l'economia, la situació actual de la dona i l'home, etc.
- Incloent la perspectiva de gènere en els Programes d'educació per la pau, la solidaritat i la cooperació (veient quines són les aportacions de les dones a la pau, quina és la situació de les dones en situacions de conflicte...), en els Programes d'educació per a la salut (veient les diferències de gènere en l'impacte de l'anorèxia i la bulímia, promovent les relacions sexuals igualitàries...) i d'educació ambiental (donant a conèixer com han estat les dones les que fins ara s'han encarregat a la llar del reciclatge i la reutilització de productes i, per tant, de la cura del medi ambient...).

⁵ Com per exemple al pla local de joventut.

5.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Potenciar programes de formació de les dones, afavorir la investigació i la recerca amb perspectiva de gènere.

ACCIONS

5.2.1. Desenvolupar activitats de sensibilització per tal de facilitar als nens i nenes i al jovent una elecció d'estudis i professió lliure i d'acord amb els seus interessos i capacitats.

- Fer campanyes per promoure la diversificació d'opcions acadèmiques i professionals, per fomentar l'elecció no estereotipada d'estudis i la formació superior especialitzada de les dones d'acord amb les activitats econòmiques de la zona.
- Informar l'alumnat de batxillerat, de Cicle Formatiu i l'ESO sobre les noves tecnologies i altres ofertes formatives i de la situació del mercat de treball a Santa Coloma i a la comarca, informant i incentivant les noies per a què realitzin també formacions tècniques i als nois per a que realitzin també formacions socials i humanístiques. Continuar amb el projecte Dona UPC i el Bus de les professions.

5.2.2. Revisar l'oferta dels Cicles Formatius tenint en compte les necessitats de la població (noies i nois) i del mercat laboral.

- Realitzant un estudi, amb dades segregades, del nivell d'ocupació dels nois i noies que han cursat Cicles Formatius i de les demandes laborals, i fent una enquesta a l'alumnat de l'IES per veure quina formació professional pot interessar més a les noies.

5.2.3. Recollir i analitzar les dades de fracàs i absentisme escolar del municipi segregant-les per sexe i altres variables socials (tenint en compte tant l'entorn social com el context territorial i familiar) des del Protocol de lluita contra l'absentisme escolar.

- Analitzant les causes que influeixen en el fracàs escolar i la diferència/similitud d'aquestes entre nois i noies per tenir-les en compte a l'hora d'intervenir.

5.2.4 Potenciar accions de prevenció de l'absentisme en els centres educatius on tothom estigui implicat.

- Programant xerrades i/o tallers, conjuntament amb el Servei Municipal d'ocupació, de motivació i orientació laboral, incidint en la importància de l'assistència a classe com a punt de partida i tenint en compte la diferent socialització de noies i nois.
- Inclouent la reflexió i el debat sobre aquest punt des de la mirada de gènere, en la comissió que tracta el tema d'educació dins el Pla de Desenvolupament Comunitari.
- Fomentant la creació d'espais alternatius on es motivi a continuar en els circuits formatius almenys fins finalitzar amb l'educació obligatòria, des d'una òptica crítica de gènere.

- Contemplant la possibilitat d'introduir i ampliar les figures de mediació i d'acompanyament amb visió de gènere. L'acompanyament a l'alumnat absentista en tant que persona adulta de referència que l'orienti i guiï en moments concrets de la seva trajectòria formativa (com, per exemple, en el pas de primària a secundària o d'aquesta al treball). La mediació en tant que recurs que permet a una persona adulta fer de pont entre l'escola i la família.

5.2.5. Promoure l'accés de les dones als espais de formació de persones adultes, especialment d'aquelles en risc o situació d'exclusió social.

- Subvencionant a aquelles dones sense recursos econòmics per a què puguin accedir a la formació reglada i no reglada.
- Fent difusió a través dels canals adequats per a què arribi a totes les dones de la formació que hi ha per a persones adultes i dels beneficis que aporta.
- Facilitant l'assistència als cursos posant aules de canguratge.
- Planificant l'oferta de formació tenint en compte els factors culturals de gènere i adequar els horaris per facilitar la participació.
- Ampliant i diversificant els horaris dels diferents cursos que es duen a terme.
- Dotant de més recursos humans i econòmics la formació de persones adultes.
- Ampliant els espais on es fa la formació de persones adultes.

5.2.6 Promoure l'intercanvi de coneixements entre les dones del municipi per fomentar el seu apoderament. Per exemple:

- Creant un banc d'intercanvi de coneixements/sabers (com el banc del temps) a través del qual les dones puguin transmetre els seus coneixements a d'altres dones i rebre al mateix temps formació per part d'altres dones.

5.2.7. Promoure l'accés de les dones a estudis universitaris.

- Creant cursos de formació per l'accés a la universitat per a dones majors de 25 anys, a nivell municipal.

5.2.8. Incentivar la realització d'investigacions i estudis que contemplin la perspectiva de gènere.

- Creant o incrementat les subvencions dirigides a aquest tipus d'estudis.
- Estudis per a l'ús d'un llenguatge no sexista.
- Estudis per anàlisi de continguts de videojocs, còmics o cançons.
- Estudis per a la flexibilització de temps i corresponsabilitat.

5.2.9. Fomentar treballs d'investigació i de memòria històrica o/i historia oral vers les dones de Santa Coloma de Gramenet, i la seva participació a la vida social, sindical, política etc. i fer-ne difusió.

- A traves de subvencions, a traves de crèdits a secundària, etc.

5.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Fomentar la presència de les dones com a creadores actives de la cultura, no sols com a usuàries passives i visualitzar les seves aportacions.

ACCIONS

5.3.1. Proposar una agenda/programació cultural des de la Direcció de Serveis Culturals i Ciutadans amb una presència equilibrada de dones i homes tant pel que fa als creadors i creadores com en temàtica i protagonistes. Per exemple: també per a producció cultural.

- Analitzant les propostes que es presenten a la ciutadania i quina presència de dones i homes hi ha tant en la creació com en el protagonisme.
- Alternant obres creades i/o protagonitzades per dones i homes en la programació cultural del municipi.
- Realitzant video-forums fets per dones o que tractin sobre la situació de la dona des d'una perspectiva feminista. Des del Col·lectiu Cine Club Imatges.
- Garantint una presència paritària de dones i homes en els jurats que s'habilitin per a la concessió de premis artístics, literaris, musicals, científics.

5.3.2. Promoure una producció cultural i artística que incorpori una visió no discriminatòria de la societat. Per exemple:

- Introduint en les convocatòries de subvencions dirigides a promoure activitats culturals i artístiques, criteris d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes: orientats a evitar la utilització d'elements, expressions o imatges sexistes; a potenciar la participació de les dones; a la promoció de la interculturalitat.
- Convocant concursos de tipus cultural que fomentin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.⁶

5.3.3. Incentivar la creació de formació per a dones en temàtica de producció artística i cultural, especialment en aquelles àrees on es trobin subrepresentades.

5.3.4. Divulgar les aportacions de les dones a totes les manifestacions de la cultura per a destacar la seva aportació a la construcció de la ciutat.

- Crear mostres d'art fet per dones al municipi.
- Dins del centre de documentació és podria crear un fons que reculli i faci difusió des obres
- Realitzar una trobada des del punt de vista artístic, radiotècnic, tecnològic, amb les dones com a protagonistes, amb categoria infantil, juvenil i adulta.

⁶ Es podria aprofitar l'escola Municipal de música.

LÍNIA VI | PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE CIUTATS I TERRITORIS

MARC CONCEPTUAL

Les ciutats i els espais de convivència han de ser llocs idonis i adients per al desenvolupament integral de les persones i, per això, han de tenir en compte les necessitats dels diferents col·lectius que els conformen. Així mateix, han de ser planificacions territorial respectuoses amb el medi ambient perquè són el mitjà on es desenvolupa una qualitat de vida idònia.

Les dones no han estat ni són presents (o hi són de forma molt minoritària) en el disseny i planificació de les ciutats i els espais públics. Absents dels nivells de decisió i de formulació de polítiques sobre els recursos naturals, a la gestió, conservació, protecció i rehabilitació del medi ambient. El patriarcat es reproduïx així a l'espai físic, la identificació de les dicotomies i la consideració del seu efecte a l'urbanisme esdevé com un factor clau així, i segons els rols socials adquirits, les dones són usuàries de molts dels espais dissenyats per homes.

Aquest model té conseqüències decisives en la vida de les dones. D'una banda, les dones, pels rols i activitats que tradicionalment desenvolupen i que estan molt lligades a les tasques familiars domèstiques, fan un ús de l'espai urbà més intens i diferenciat del masculí (majors desplaçaments dins del municipi, major ús dels recursos i serveis de la ciutat, mobilitat amb càrregues - cotxets dels infants o cotxets de la compra-). Sens dubte, l'existència de barreres arquitectòniques, o la manca d'un transport públic eficient, són elements que dificulten la seva mobilitat i limiten la seva vida quotidiana.

Tanmateix, la reducció i la desaparició **d'espais comuns** i la conseqüent pèrdua de **teixit veïnal i social** ha ocasionat canvis importants pel que fa a la percepció del carrer i per tant, de la ciutat: si abans es tractava d'un lloc de trobada i relació social, ara és un "lloc de ningú", sols per transitar. La percepció del carrer com lloc aliè i de trànsit, augmenta la sensació **d'inseguretat**, que en el cas de les dones té un pes especial perquè són les qui, amb major freqüència, pateixen situacions de violència. Aquesta percepció restringeix la llibertat de moviments de les dones i limita, per tant, les seves possibilitats d'ús i gaudi dels béns i serveis urbans, condicionant la seva **participació en la vida urbana** (tant en el seu disseny com en el seu gaudiment).

Malgrat això a la projecció urbanística a partir de criteris de gènere tot just fent els primers passos en un camí que és llarg i complex. Cada vegada es va imposant amb més força la consciència que aquest canvi de perspectiva és del tot necessari. S'han començat a prendre iniciatives de gran interès en aquest àmbit. Bona mostra d'això ha estat la inclusió del foment de l'equitat de gènere en l'ús de l'espai públic i els equipaments entre les actuacions de rehabilitació integral de barris promogudes per la **Llei 2/2004 de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen d'atenció especial**.

L'ONU defineix el desenvolupament sostenible com "aquell que permet satisfer les necessitats de les generacions presents sense comprometre les de les generacions futures". Per assolir-ho es necessària la consciència, individual i col·lectiva, del conjunt de les persones, homes i dones. És així com la planificació territorial serà la idònia per a tota la ciutadania.

També en el camp professional i disciplinar, la necessitat d'incloure la perceptiva de gènere i de les dones a l'urbanisme ha anat obrint-se camí. Creix l'interès que hi dediquen la recerca i els temaris de les escoles i les facultats d'arquitectura, enginyeria, geografia i altres matèries connexes.

És imprescindible la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació de les ciutats per tal de promoure serveis adients i pròxims, dotar suficientment d'infraestructures (escoles, llars d'infants, centres esportius, centres sanitaris...), vetllar per l'accessibilitat dels espais, controlar el creixement de suburbis, la degradació dels centres de les ciutats, reorganitzar els temps i els treballs... Cal també intervenir per millorar els espais de convivència, construir habitatges per diferents tipus de persones i famílies, millorar els espais verds, controlar el soroll i la contaminació, millorar la mobilitat de la ciutat, millorar la seguretat i, en definitiva, fer de la ciutat un espai òptim per a la socialització de les persones.

La clau rau en **pensar la ciutat amb els diferents ulls de les persones que la viuen**: dones i homes de diferents edats, orígens, condicions, maneres de vida. A més, cal tenir en compte que les dones, per l'assignació de gènere, han desenvolupat tota una sèrie d'estratègies per optimitzar i gestionar els recursos de l'entorn. Cal, doncs, recuperar i **aprofitar els sabers femenins** en tant que signifiquen maneres de fer que contribueixen a la millora i conservació del medi ambient més proper i, per extensió, a la sostenibilitat del sistema. L'àmbit municipal és un espai clau per centrar estratègies mediambientals i modificar comportaments i actituds envers la natura que, a més, afecten la salut i la qualitat de vida de les persones.

LÍNIA VI | PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE CIUTATS I TERRITORIS

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 6.1.** Dissenyar i impulsar propostes perquè el disseny, la planificació, l'organització i l'ús dels espais i equipaments municipals integrin la perspectiva de gènere i siguin respectuosos amb el medi ambient.
- 6.2.** Aportar propostes per millorar els espais de convivència de la ciutat, per tal que siguin llocs adients per la socialització, la conciliació i accessibles per a nens i nenes, persones grans... Millorar la mobilitat i la seguretat dels espais públics.
- 6.3.** Dissenyar una oferta d'habitatges que tinguin en compte les diferents necessitats de les persones d'acord amb el seu cicle vital i les seves característiques específiques.

6.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Dissenyar i impulsar propostes perquè el disseny, la planificació, l'organització i l'ús dels espais i equipaments municipals integrin la perspectiva de gènere i siguin respectuosos amb el medi ambient.

ACCIONS

6.1.1. Proporcionar formació als i les professionals d'urbanisme i medi ambient sobre com incorporar la perspectiva de gènere al planejament i disseny del municipi. Per exemple:

- Fer difusió d'articles i recerques sobre el tema, dotant al CIRD d'un fons bibliogràfic vers la temàtica.
- Establint canals de comunicació entre Territori, Dona i Formació per a què arribin totes les propostes formatives i informatives (bibliografia¹, articles, nous projectes, bones pràctiques) en matèria d'urbanisme amb perspectiva de gènere.
- Participant en propostes formatives sobre gènere i ciutat adreçades al personal especialista en qüestions urbanístiques.

6.1.2. Impulsar l'intercanvi d'experiències urbanístiques des de la perspectiva de gènere amb altres municipis (a nivell regional, nacional o internacional) i entitats especialitzades. Per exemple:

- Estudiar la possibilitat de participar en projectes específics d'intercanvi sobre ciutat i gènere (per exemple, el programa europeu URBAL promou, a través de xarxes de cooperació, l'intercanvi d'experiències a la aplicació del gènere a la llei de barris² i solució de problemes concrets de desenvolupament urbà).
- Establir contacte amb persones o entitats expertes en planificació urbanística i gènere.

6.1.3. Sensibilitzar a la població, i a les dones en especial, sobre la importància de les seves mirades i decisions en matèria d'urbanisme i promoure la participació en els fòrums d'opinió i processos participatius.

- Potenciar a col·laboració entre el CIRD i Territori per a impulsar conjuntament campanyes de sensibilització abans d'iniciar un procés de consulta o participatiu.
- Donant a conèixer a la població (dones i homes de diversos orígens, edats, etc.) la importància de conèixer la seva experiència i vivència de la ciutat utilitzant canals que arribin a tota la població i utilitzant un llenguatge no sexista.
- Fer actuacions informatives i formatives adreçades a dones per afavorir la seva participació en els processos urbanístics.
- Organitzat tallers específics en els quals les dones aportin idees sobre com millorar l'espai urbà i la qualitat de vida de la ciutat, per tal d'incorporar els resultats als futurs plans de millora urbana.
- Obrir processos participatius amb presència paritària de dones i homes a l'hora planificar nous projectes urbanístics de ciutat facilitant, també, la participació de les associacions veïnals i entitats per incloure la mirada, necessitats i demandes de tota la ciutadania.

¹ 'Las mujeres y la ciudad. Manual de recomendaciones para una concepción del entorno habitado desde el punto de vista del género' Fundació Maria Aurèlia Capmany

² A Santa Coloma hi ha dos projectes aprovats: 2004 per als barris de la Serra d'en Mena i al 2008 per al nucli antic.

- Desenvolupant altres mètodes participatius d'investigació, per exemple: organitzar més jornades amb les dones de les associacions per a què identifiquin les problemàtiques i les possibles solucions sobre el territori.³

6.1.4. Promoure la participació ciutadana en la planificació urbanística.

- Reservant algunes zones de nova creació, de reforma o millora (parcs, avingudes, places...) per a què es puguin donar respostes a tots els possibles usos.
- Formant i capacitant les dones, a través del consell de les Dones, en qüestions urbanístiques i mediambientals, amb la finalitat de crear un grup de treball estable de dones, dins el Consell de les Dones, que treballi els temes urbanístics i territorials (Grup de Treball d'Urbanisme/Territori).
- Promoure que un grup de persones i associacions tingui veu en les revisions del Pla General d'Ordenació Urbanística i llei de barris, per exemple, creant un Consell Municipal de Medi Ambient o grups participatius.
- Desenvolupant altres mètodes participatius. Per exemple: organitzar una marxa amb les dones de les associacions per a què identifiquin les problemàtiques en el territori i les possibles solucions

6.1.5. Reconèixer l'aportació de les dones a la societat al llarg de la història, i al municipi en particular. Per exemple:

- Continuant assignant noms de dones rellevants a carrers, places, edificis públics o d'altres espais del municipi, posant en el cartell del carrer una explicació sobre qui va ser cada dona.
- Recuperant edificis històrics relacionats amb l'activitat passada de les dones i donant-ho a conèixer en el mitjans de comunicació municipals.
- Introduint informació sobre l'aportació de les dones a la ciutat en el material escrit i gràfic que s'elabora des de la web de Turisme.

6.1.6. Conèixer i incorporar en el disseny de les polítiques mediambientals les necessitats de les dones de diferents edats. Per exemple:

- Avaluar l'impacte diferencial de les futures polítiques mediambientals i de desenvolupament sobre les condicions de vida de les dones i els homes.
- Promoure la participació de les dones en els fòrums d'opinió relacionats amb el medi ambient i/o generar nous òrgans de participació de dones que intervinguin en el disseny i el desenvolupament de les polítiques mediambientals.
- Conèixer les necessitats específiques de les dones, com a gestores de l'àmbit domèstic, en matèria de medi ambient a través de processos participatius i/o consultius: tallers, bústia de suggeriments...
- Sol·licitar i/o incorporar la perspectiva de gènere en futurs estudis o informes sobre el tema, a nivell municipal i comarcal: dades segregades per sexe, impacte social diferencial...
- Consultar a persones o entitats expertes en polítiques mediambientals i gènere.

3 Al Congrés de les dones del barcelonès Nord (Montgat, Tiana, Sant Adrià, Badalona i Santa Coloma) del 2007 es va treballar aquest eix amb la ponència Utilització dels serveis i dels espais públics, Ordenació de espais i temps des de la perspectiva de gènere.

- Fer cursets adreçats tant a homes com a dones sobre com desenvolupar una gestió dels residus adequada, introduint en les campanyes municipals suggeriments sobre el reciclatge en espais domèstics reduïts, etc.
- Estudiant la possibilitat d'introduir la abocament de residus soterranis en un futur.

6.1.7. Incorporar en les activitats i materials sobre recollida selectiva de residus la implicació de tots els membres de la llar, fent especial èmfasi en la corresponsabilitat entre dones i homes en el treball domèstic, proposant aquesta acció en les campanyes i altres iniciatives. Per exemple:

- Introduir en els materials imatges d'homes i dones fent les tasques domèstiques.
- Vetllar per l'ús d'un llenguatge no sexista.
- Incloure arguments per sensibilitzar la població sobre la necessitat i els beneficis que comporta el fet que dones i homes comparteixin el treball domèstic.
- Incentivar la recollida selectiva de determinats residus (oli de cuina, per exemple).⁴
- Fer cursos informatius sobre la correcta gestió de residus adreçats a dones i homes.

6.1.8. Fent difusió de la diagnosi Ambiental del municipi i el disseny i de l' Agenda 21 local, seguint els criteris establerts en aquest Pla (impacte social, segregació de dades per sexe, etc...) establint mecanismes per tal que accions del Pla d'Acció Ambiental (Agenda 21) progressivament s'implementin.

- Vetllar perquè l'ajuntament sigui un model per a la població en l'aplicació de mesures que afavoreixin el desenvolupament sostenible (selecció de deixalles, paper reciclat, ús racional i mesurat de l'aigua, de la llum, de sorolls, etc.).
- Fent una campanya interna per fomentar el respecte i la cura del medi ambient en el treball diari de l'ajuntament que incorpori missatges per afavorir la corresponsabilitat de dones i homes en l'àmbit domèstic.
- Impulsar un servei de préstec de bicicletes per ús públic.

⁴ Fent ús de la deixalleria mòbil. (veure http://www.grame.net/fileadmin/Files/Ajuntament/medi_ambient/files/DEIXALLERIA_MOBIL.pdf)

6.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Aportar propostes per millorar els espais de convivència de la ciutat, per tal que siguin llocs adients per la socialització, la conciliació i accessibles per a nens i nenes, persones grans, etc. Millorar la mobilitat i la seguretat dels espais públics.

ACCIONS

6.2.1. Promoure una ciutat per a totes i tots en condicions d'igualtat i sostenibilitat.

- Realitzant tallers amb persones amb mobilitat reduïda, persones d'edat avançada, gent jove, immigració etc.
- Proposant accions adreçades als nens i nenes del municipi sobre la visió que tenen de la seva ciutat, opinant sobre els parcs i places, proposant idees per millorar i adaptar l'espai a les seves necessitats, etc.
- Mitjançant enquestes per conèixer les zones que produeixen més inseguretat i el perquè, l'ús dels espais verds o dels edificis municipals, la vivència de l'espai de les persones d'edat avançada, etc.
- Fer estudis d'impacte social per conèixer l'impacte diferencial dels nous equipaments i projectes urbanístics del municipi: ubicació, accessibilitat, ús, a qui beneficien, a qui perjudiquen..., en la ciutadania (dones i homes i dels diferents nuclis, edats, ètnies, condicions socioeconòmiques, persones amb mobilitat reduïda, etc...). Per exemple, a través d'una bústia de suggeriments, enquesta a les persones usuàries dels serveis, web, etc.
- Ampliant el perfil d'associacions que han intervingut fins ara en els processos de participació urbanístics (associacions veïnals, persones expertes en el tema, empresariat, etc) per a què intervinguin també entitats de caire social i quedin reflectides les necessitats de tota la ciutadania.

6.2.2. Impulsar una planificació urbanística que possibiliti la compaginació laboral, familiar i de temps de lleure de les persones, especialment de les dones en totes les etapes del cycle vital.

- Adequar els equipaments municipals i els espais lliures a les necessitats derivades de les tasques domèstiques, de cura i d'oci. Per exemple:
 - Dinamitzar tant els espais relacionals (places, parcs..., especialment aquells que sovint estan buits i es limiten a ser llocs de pas) com els nous equipaments. Per exemple, recollint suggeriments sobre l'ús de l'espai en sí o programant activitats lúdiques i/o culturals d'interès de la ciutadania (per a la infància, gent gran, etc...).
 - Adequar els parcs, places i espais lliures del municipi a les necessitats de les persones. Per exemple: adequant més zones de passeig, protegint-les de la climatologia (establint zones tant de sol com d'ombra, cobrint determinades zones...), dotant de zones de joc segures i adequades per als infants (tenint en compte les seves edats i necessitats diferents).

- Dotar d'equipaments de serveis bàsics intentant assolir una distribució equilibrada dins de l'espai urbà que faciliti la conciliació familiar, laboral i de temps de lleure de les persones, per exemple:
 - Serveis d'assistència per a la gent gran (residències, centres de dia, casals d'activitats, pisos amb serveis específics i lloguers assequibles).
 - Equipaments socials, culturals i d'oci (sobretot per a la gent jove i infància).
 - Escoles bressol.
 - Remodelació o adequació dels centres cívics del municipi.
 - Manteniment d'equipaments esportius en alguns barris.
 - Biblioteques.
 - Incorporant en els espais comuns dels WC dels equipaments públics espais per a canviar els nadons, tant als lavabos d'homes com els de dones o habilitant espais neutres.
 - Facilitant la guarda de carrets de la compra, bicicletes i cotxets de nadó en els equipaments municipals (en especial en els espais d'espera).

6.2.3. Dotar d'il·luminació i mobiliari urbà que faciliti la trobada dels veïns i veïnes del municipi en condicions de seguretat i comoditat, sobretot de les dones, nens/es i gent gran, col·lectius que tenen una major percepció d'inseguretat i dotar i mantenir de zones verdes/parcs urbans a la ciutat, com per exemple:

- Ampliar els itineraris per descobrir l'entorn natural de Santa Coloma en condicions de seguretat (il·luminació, senyalització... etc.).
- Ampliar els carrils-bici protegits en l'entorn natural de Santa Coloma promovent un transport saludable, segur i sostenible.⁵

6.2.4. Desenvolupar una distribució més equilibrada dels serveis i equipaments que trenqui amb la dependència amb el centre de la ciutat i faciliti la participació i la conciliació dels temps familiar, laboral i de lleure. Per exemple:

- Promovent la creació de comerços en els districtes i els barris per a facilitar la conciliació dels temps i per trencar amb la dependència amb el centre.⁶
- Ampliació dels horaris dels comerços.

6.2.5. Desenvolupar una mobilitat i accés al transport públic on es contemplin les necessitats de la població, especialment de les dones.

- Realitzant un estudi de mobilitat i ús de transport públic a Santa Coloma tenint en compte els desplaçaments tant per qüestions laborals i estudis com de manteniment de la vida familiar i domèstica i de lleure (Consell Consultiu de Mobilitat).⁷
- Segregant les dades per edat i sexe, també es pot tenir en compte a quin barri viu la població enquestada, en tots els estudis que es realitzin sobre transport. Aquesta acció afecta tant als estudis realitzats per el personal municipal com si són externalitzats).

⁵ Són iniciatives que ja es contemplen al PAFES (Programa activitat física, esport i salut.) dins del IME (Institut Municipal d'esport).

⁶ Com la iniciativa de la campanya comercial "La ruta de l'estalvi" amb el suport de l'ajuntament de Santa Coloma.

⁷ Promovent projectes com els dels microbús.

- Sol·licitar a les administracions i/o empreses responsables del transport la progressiva adaptació d'horaris, freqüències i recorreguts a les necessitats de les persones usuàries, considerant els horaris del treball remunerat (incloent el treball fora dels horaris regulars), els horaris escolars i les necessitats derivades del treball i activitats no remunerades (mercats, hospital, serveis, lleure...).
- Que el servei d'autobús arribi als polígons industrials per a facilitar l'accés al treball a persones que no compten amb cotxe ni carnet de conduir.
- Garantir que el transport públic estigui adaptat per possibilitar l'accés de persones amb mobilitat reduïda, de carrets de la compra, cotxets de nadons...
- Promoure l'ús del transport públic, per bicicleta o a peu per a reduir l'elevat ús de vehicles al municipi. Per exemple, habilitant carrils-bici i adreçant campanyes de sensibilització.
- Continuar amb l'establiment d'escales mecàniques als punts de difícil accés.

6.2.6. Promoure l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport alternatiu, segur i respectuós amb el medi ambient.

- Promovent la utilització de la bicicleta entre la gent jove, especialment les noies, com a vehicle segur, independent i aconseguir disminuir la sensació d'inseguretat.
- Continuant cursets de bicicleta per gent adulta, especialment per a les dones.⁸
- Ampliant les campanyes, festes i activitats de promoció de la bicicleta, com la VI Bicicletada popular per la llera recuperada del Besòs.
- Donant a conèixer recorreguts i pistes adaptades per l'ús de bicicleta.
- Ampliant els parking de bicicletes, especialment a les parades de metros i als IES's.
- Implementar el projecte bici-rent que permet utilitzar la bicicleta per a moure's per la ciutat i ofereix diversos punts per a retornar-la facilitat la mobilitat de la població i evitant l'ús excessiu del transport privat. Incloure en aquestes bicicletes les cadiretes per a infants.

6.2.7. Eliminar les barreres arquitectòniques de l'espai públic per garantir l'accessibilitat i la lliure mobilitat de totes les persones. Per exemple:

- Eliminar progressivament les barreres arquitectòniques dels edificis i espais públics del municipi tenint en compte especialment les necessitats de les persones amb problemes de mobilitat, les persones portadores de cotxets de nadons, carrets de compra...
- Resoldre el problema de les voreres estretes i desnivells de terreny del casc urbà (en la mesura que la topografia del municipi ho permeti) per a facilitar el desplaçament i mobilitat especialment de la gent amb disminucions físiques, amb el cotxet d'infants i de compra.
- Garantir que hi hagi una bona accessibilitat a contenidors d'escombriaires i de recollida selectiva, evitant que estiguin posicionades a l'accés dels espais públics. (Escoles, centres cívics).
- Que l'entorn de les estacions de metro no tinguin barreres arquitectòniques que impedeixin l'accés a la gent amb discapacitats o mobilitat reduïda (cadira de rodes, gent amb crosses, cotxets, etc.) i alhora facilitar la feina als i les acompanyants.
- Tenint en compte en els llocs on es fan obres que els accessos alternatius no siguin perillosos i permetin la mobilitat de tota la població: persones amb mobilitat reduïda, cotxets, persones carregades amb bosses, carrets de la compra, etc.

⁸ Com per exemple les iniciatives que es realitzen al complex esportiu Torribera.

6.2.8. I identificar els llocs especialment insegurs de Santa Coloma i les possibles solucions.

- Impulsant processos participatius i de consulta entre les dones per detectar els llocs que produeixen més inseguretat i les propostes de solució.
- Creant figures com els i les inspectores de qualitat urbana per a què vetllin per una ciutat per a tota la ciutadania.
- Dotant d'una il·luminació adequada i suficient als districtes (Pla d'Urbanització dels Districtes) i a les zones amb menys incidència de pas.
- Incrementant els nivells de seguretat en els espais públics, especialment els més despoblats o perifèrics (il·luminació adequada, major accessibilitat i comunicació amb les diferents zones del municipi, major protecció en horaris nocturns, major presència policial amb punts estàtics de vigilància...).
- Evitant els espais 'morts' i amb visibilitat reduïda en els espais oberts del municipi.

6.2.9. Incloure/tenir en compte en els indicadors d'eficiència de la xarxa de transport públic i mobilitat del municipi els aspectes abans esmentats.

6.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Dissenyar una oferta d'habitatges que tingui en compte les diferents necessitats de les persones d'acord amb el seu cicle vital i les seves característiques específiques.

ACCIONS

6.3.1. Mantenir i ampliar els criteris d'adjudicació de les promocions d'habitatge social que prioritzen als sectors socials amb dificultats socio-econòmiques: famílies monoparentals/monomarentals, gent gran, famílies amb persones dependents, persones amb mobilitat reduïda.

6.3.2. Promoure la construcció d'habitatges adaptats per a persones grans que viuen soles, la majoria de les quals són dones.

- Proporcionant un servei d'ajuda a domicili.
- Construïnt els pisos a llocs ben comunicats, amb serveis bàsics a prop (mercat, atenció mèdica, etc.)

6.3.3. Oferir la possibilitat de permutar pisos de propietat i/o lloguer de dones que han patit violència masclista per habitatges socials i, així, facilitar, en cas que les dones ho vulguin, el trencament dels cicles violents.

6.3.4. Vetllar per aconseguir una igualtat de gènere en l'accés a l'habitatge de compra i de lloguer en el municipi entre els diferents col·lectius i per garantir unes condicions mínimes d'habitabilitat de tots els habitatges. Per exemple:

- Realitzant estudis sobre les demandes d'habitatges (lloguer i/o venda) amb dades segregades per sexes i edats per tal de conèixer les necessitats de la població del municipi.

- Pal·liar la poca oferta d'habitatge de lloguer al municipi, continuant amb el foment el lloguer dels habitatges buits i continuant amb la borsa d'habitatge adreçada als col·lectius amb especials dificultats per accedir a una vivenda (gent jove, persones immigrants, persones amb pocs recursos...).
- Ampliant l'adequació dels habitatges existents a les necessitats de la gent gran i les persones amb mobilitat reduïda.
- Fer una promoció de l'ús de la pàgina web municipal com a eina de difusió i per a informar a la ciutadania sobre aquests temes.

6.3.5. Vetllar per garantir unes condicions mínimes d'habitabilitat de tots els habitatges que es lloguen i venen al municipi de Santa Coloma.

- Revisant les condicions de les vivendes en lloguer, sobretot aquelles ocupades per col·lectius més desfavorits i vulnerables, per exemple gent gran i persones migrades.
- Endegant campanyes adreçades tant a les persones particulars que lloguen com a les inquilines particulars informant sobre els seus drets i deures, incloent imatges de persones d'altres ètnies com a clients.

6.3.6. Adaptar els habitatges als diferents models de convivència per facilitar el desenvolupament i el repartiment de les tasques domèstiques i de cura entre tots els membres de la família.

- Analitzant ús diferencial dels espais per part de les persones que componen la unitat familiar.
- Treballant conjuntament amb les empreses promotores, informant-les i sensibilitzant-les en la mesura que sigui possible sobre els nous models de convivència emergents i les seves necessitats.
- Promovent l'adequació dels nous espais (sobre tot els d'iniciativa pública) als diferents models de convivència, més enllà dels models de convivència tradicionals, diversificant l'oferta de tipus d'habitatge (en grandària, número d'habitacions) fent les cambres dels habitatges d'igual mida perquè puguin ser adaptades a qualsevol forma de convivència, promovent habitatges de planta baixa, etc...
- Potenciant la creació i l'ampliació d'espais comuns, dintre i fora dels pisos (espais comunitaris de relació entre el veïnat...).

LÍNIA VII | PROMOURE LA SALUT DE LES DONES

MARC CONCEPTUAL

La salut no es sols l'absència de malaltia. Salut és també el benestar físic, mental i social dels éssers humans.

En un intent de superar la perspectiva purament biologicista, on la salut diferencial de les dones ha estat sols associada a la salut sexual i reproductiva, hem de contemplar que el benestar de les dones està determinat per factors socials, econòmics, polítics, laborals i culturals. La feminització de la pobresa també és un dels fenòmens als que assistim en l'àmbit global. Tot això, sovint, dificulta que les dones puguin gaudir d'una bona salut física i emocional.

El dret a la salut és un dret de tots i totes. Perquè realment es faci efectiu s'han de reconèixer els diferents factors que influeixen en la salut dels homes i de les dones i no limitar-se a només donar rellevància a diferències de sexe per explicar les situacions de malaltia.

En aquest sentit, ens fem ressó de les directrius establertes en la **IV Conferència Mundial sobre les Dones. Pequín (1995)**, on es va atorgar gran importància al concepte de salut. Encara que ja des del 1986, la OMS, a la **Carta d'Ottawa**, ja incorpora un apartat per a la promoció de la salut de les dones.

Cal vetllar per el desenvolupament integral de la salut i la millora del benestar de les dones, tenint en compte les diferències biològiques, així com els trastorns psicològics i d'altres malestars sovint associats al rol social de cura i a la sobrecàrrega de treball i responsabilitat que les dones assumeixen majoritàriament.

Cal tenir en compte les diferents necessitats de les dones al llarg del cicle vital, que suposen atencions específiques. Així, les dones grans reclamen cures i atenció determinada envers l'envelliment i factors psicològics com la soledat, la pobresa... Les dones joves representen un col·lectiu especial envers la prevenció de l'augment de la sida, els embarassos no desitjats... Les dones de mitjana edat, són les que representen el col·lectiu de risc majoritari de càncers diversos i d'atencions personalitzades per raons físiques. De la mateixa manera, cal fomentar actituds adreçades a augmentar el benestar de les dones com és la seva participació i presència en el món esportiu, així com la promoció d'hàbits saludables.

L'objectiu de les polítiques de salut ha de ser millorar la salut tant dels homes com de les dones mitjançant la recerca, polítiques i programes de salut que incorporin la perspectiva de gènere. **Les recerques, les intervencions, les reformes dels sistemes sanitaris i les polítiques i programes de salut han de considerar el gènere des del començament.**

Les polítiques de promoció de la salut han de ser sensibles a les diferències de gènere en els missatges de salut perquè siguin realment efectius.

En raó d'això, **és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, sanitari i serveis socials, per així perfilar línies d'actuació encaminades a la prevenció** que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal, per optimitzar recursos, sumar esforços i coordinar les intervencions.

Els objectius a nivell municipal son el promoure una millora en l'atenció de la salut de les dones al llarg del seu cycle vital., promoure la prevenció de conductes de risc i crear espais formatius i de reflexió. Per altra banda també es fa necessari treballar en la recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere al igual que definir les prioritats del sistema sanitari amb una metodologia participativa tot i obrint la participació a les associacions i xarxes de dones i salut.

En definitiva, es tracta d'aconseguir donar una atenció integral encaminada a una millora en la salut i qualitat de vida de les dones.

LÍNIA VII | PROMOURE LA SALUT DE LES DONES

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 7.1.** Millorar l'atenció a la salut de les dones al llarg de la seva vida.
- 7.2.** Promoure els hàbits saludables.
- 7.3.** Crear espais de reflexió, recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere.

7.1. OBJECTIU ESPECÍFIC

Millorar l'atenció a la salut de les dones al llarg de la seva vida.

ACCIONS

7.7.1. Ampliar l'Aula de Salut¹ com a encarregada d'informar i formar en salut integral a la ciutadania i al personal municipal, de fer les accions d'educació per a la salut, de prevenció i promoció de la salut, tenint especialment en compte la salut de les dones, en totes les etapes de la seva vida.

7.1.2. Introduir en totes les activitats i tallers relacionats amb la salut que es facin des de l'ajuntament continguts transversals que facin referència al benestar físic, psicosocial i a l'autoestima de les dones al llarg de la seva vida o fer-ne activitats específiques per afavorir el benestar i l'autoestima.
· Fent tallers grupals que afavoreixin l'autocura de les dones en l'aspecte físic i psicològic: activitats de coneixement del propi cos, etc.

7.1.3. Continuar oferint als diferents col·lectius de dones informació i formació en temes de salut que les afecten especialment.

7.1.4. Mantenir i ampliar, si s'escau, els cursos o sessions informatives d'autonomia personal i per aprendre a envellir dirigides a la gent gran, tenint en compte la perspectiva de gènere en relació a la salut del col·lectiu de dones grans. Per exemple:
· Sobre alimentació, medicació, incontinència urinària...
· De prevenció i tractament del dolor.
· Informant sobre els recursos i serveis socio-sanitaris existents.
· Ampliant les accions preventives diverses: prevenció d'accidents a la llar, major vulnerabilitat de les persones grans davant el fred i la calor, etc.
· Crear, mantenir i/o reforçar, si s'escau, els recursos destinats al foment de l'autonomia de les dones grans: Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), telealarmes, suport al manteniment i neteja de la llar, àpats a domicili, etc.
· Vers l'ús i abús dels psico-fàrmacs.

7.1.5. Continuar amb el foment de l'exercici físic entre les dones de totes les edats, informant sobre els beneficis físics, psíquics i socials que aporta. Per exemple:
· Fomentar l'exercici físic entre les adolescents als centres educatius del municipi.²

¹ És una iniciativa de salut pública, on es fan unes 5 o 6 accions anuals. Sempre es planteja amb la presència de professionals de la salut i representants d'associacions relacionades. S'inclou la perspectiva de gènere. També hi ha una aula de salut per mares i pares.

² Des del IME (Institut Municipal d'esports hi han programes de foment de gimnàstica per a la gent gran i formen part del Consell Consultiu del Barcelonès Nord. On hi ha programes de foment del esport per als centres escolars).

7.1.6. Realitzar campanyes (es poden fer conjuntament amb els sindicats i l'àmbit sanitari) de salut laboral, per informar a la població i prevenir els problemes de salut derivats dels treballs domèstic i del treball productiu, tant d'accidents com de malalties (riscos físics, psicològics i socials). És important que aquestes campanyes estiguin acompanyades de recursos i solucions a les necessitats detectades.

- Realitzant una campanya de salut laboral per millorar la salut al treball productiu i reproductiu de les dones i prevenir les depressions, els problemes cervicals i altres malalties derivades de la realitat sociolaboral del municipi .

7.1.7. Sensibilitzar el teixit empresarial i comercial del municipi sobre la importància de mantenir unes condicions laborals saludables per als treballadors i les treballadores, incentivant l'aplicació de mesures correctores en aquest sentit. Per exemple:

- Informant sobre els riscos laborals específics que pateixen les dones embarassades en determinats llocs de treball.
- Proposant que les empreses del municipi incloguin la prevenció/detecció del càncer de mama en les revisions mèdiques de l'empresa, de manera voluntària per a les dones. És molt important que aquest aspecte estigui totalment cobert per circuit públic.
- Visibilitzant i informant sobre les necessitats biofisiològiques específiques de les dones: menstruació, menopausa, etc.
- Introduir en l'àmbit de formació ocupacional mòduls relacionats amb la salut laboral, que inclogui tant el treball productiu com reproductiu.

7.1.8. Fomentar i recolzar (amb subvencions, facilitant espais de reunió...) la creació de grups d'ajuda mútua en l'àmbit sociosanitari en aquells casos que sigui possible i/o derivar a altres grups ja formats d'altres municipis propers, en altres casos. Per exemple³:

- Per a dones que han patit càncer de mama i d'úter i les seves famílies o altres grups de persones afectades.
- Espais de suport per a dones que pateixen agressions dins l'àmbit familiar i per als seus fills i filles.
- Espais de relació i ajuda mútua per a dones que han decidit trencar amb la violència masclista.
- Grups de suport per a persones curadores de persones malaltes i/o dependents.
- Grups de dol.
- Espais de suport psicosocial per a dones grans per pal·liar els efectes de la soledat i l'aïllament que moltes vegades pateixen ja sigui a través d'iniciatives municipals o/i associatives o voluntàries.
Per exemple:
 - Establint espais de suport per a dones majors de 55 anys que facilitin l'establiment de relacions socials amb altres persones, per contrarestar l'aïllament en la llar.
 - Promovent la creació espais o activitats intergeneracionals.
 - Afavorint la creació d'espais de trobada, d'esbarjo per a la gent gran.
 - Establir mecanismes que facilitin/permetin la presència i participació de les persones malaltes i curadores en els espais.

³ Molts d'aquests grups ja estan creats , seria convenient recolzar-los i visualitzar-los.

7.2. OBJECTIU ESPECÍFIC

Promoure els hàbits saludables.

ACCIONS

7.2.1. Dur a terme i/o mantenir accions de prevenció sobre salut sexual i reproductiva orientats a assolir un comportament sexual autònom i responsable, adreçats a la població jove i adolescent, escolaritzada o no, fora dels centres de salut, incidint en la prevenció d'embarassos no desitjats en adolescents i MTS (sida, etc...)⁴. Per exemple⁵:

- Continuar amb el programa de formació en educació sexual i afectiva, adreçat a la població jove i adolescent, orientat a assolir un comportament sexual autònom, responsable i plaent.⁶
- Incorporant accions que responsabilitzin també als nois de la salut sexual i reproductiva de la parella i de la seva planificació a més a més de la corresponsabilitat en la prevenció de Malalties de Transmissió Sexual i en l'anticoncepció.
- Treballant aquests temes de manera específica amb altres col·lectius amb vulnerabilitat especial.
- Continuant tenint present la influència dels estereotips i de l'ideal d'amor romàntic en les relacions i els comportaments sexuals de noies i nois ja que els i les joves reben molta informació respecte als mètodes anticonceptius però aquesta no es reflecteix en les seves conductes quotidianes.
- Promovent l'accés als preservatius a preu subvencionat, ja sigui regalant-ne en llocs específics ja sigui distribuint màquines expenedores de preservatius al municipi.
- Informant sobre la prova diagnòstica del HIV com a mètode de prevenció i com a pas previ per utilitzar altres mètodes anticonceptius en el cas que sigui necessari, així com de la pastilla del dia després.
- Incloure en el Punt d'Informació Juvenil un servei de consulta jove relacionada amb temes de salut i de sexualitat (fora, per tant, de l'entorn sanitari).
- Continuar amb les accions adreçades a recolzar la tasca educadora de mares, pares i professorat en aquestes qüestions i introduint continguts relacionats amb les relacions abusives, dependents i desiguals.
- Mirant la possibilitat de fer tallers de sexualitat i erotisme femení i masculí.

7.2.2. Mantenir i ampliar les accions dirigides als i les joves i adolescents així com als pares i mares, sobre el consum de drogues legals i il·legals, incidint en els aspectes clau per promoure hàbits saludables i/o disminució de riscos, (informació adequada a les característiques de la població, augment de la percepció de risc, responsabilitat en la pròpia salut, entre d'altres). Es poden fer a través dels centres educatius formals i no formals, els espais d'oci, etc.

⁴ Es pot fer un programa municipal propi o coordinar-se amb el PASSIR per adequar i ampliar, sis s'escau, les actuacions que ja es fan en aquest sentit.

⁵ Cal assenyalar que tot i ser competència autonòmica, seria molt convenient que les accions de prevenció de salut sexual i reproductiva formés part dels currículums escolars per assegurar que arribi a tothom.

⁶ Des del programa d'activitats educatives complementàries es plantegen activitats que recullen aquestes propostes.

7.2.3. Desenvolupar accions d'educació per a la prevenció dels trastorns de la conducta alimentària.

Per exemple:

- Fent xerrades o tallers dirigits a joves i adolescents.
- Continuar amb les activitats sobre l'alimentació a les escoles tenint en compte l'impacte diferencial que té la publicitat i el model de bellesa en noies i nois.
- Informant a les famílies sobre els hàbits d'alimentació adequats (per exemple, sembla que una proporció important de nens i nenes no esmorzen prou bé o fins i tot surten de casa sense esmorzar, excés de menjar ràpid i/o precuinat, dolços i altres aliments amb alts nivells de greixos, etc.).
- Informant a les famílies, a les AMPAS, el professorat, els monitors i monitores de lleure... sobre els riscos dels trastorns alimentaris, sobre pautes de detecció precoç i sobre la importància d'una intervenció primerenca. Per exemple, distribuint informacions i propostes d'altres administracions o d'altres municipis.

7.2.4. Promoure la realització d'activitats d'educació, prevenció i promoció de la salut durant l'embaràs, part i puerperi, relacionades amb la salut de la mare, del fill/a i la lactància materna i el paper i corresponsabilitat de la parella (es cas que hi hagi) durant aquest procés.

- Contemplar la possibilitat de crear un espai per a pares i mares (Escola de Pares i Mares) que integri totes les accions adreçades a aquest col·lectiu en col·laboració amb el PASSIR i els serveis de pediatria.

7.2.5. Dur a terme accions de prevenció de drogodependències.

- Fent una campanya de consum responsable i reducció de riscos a l'hora de prendre drogues⁷ adreçada a la població jove i de risc.
- Estudiant la possibilitat d'implicar a associacions juvenils i esportives del municipi i persones referents per a aquest col·lectiu com a agents difusors d'una nova forma de consum amb menys riscos.
- Oferint alternatives d'oci per tal que el jove no el relacioni directament amb les drogues, ja siguin legals o il·legals.
- Ampliar els recursos al medi obert/educadors i educadores de carrer.

⁷ A Barcelona existeix una entitat que es diu Energy Control des de la que es fan activitats i xerrades sobre el tema.

7.3. OBJECTIU ESPECÍFIC

Crear espais de reflexió, recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere.

ACCIONS

7.3.1. Promoure la creació d'una taula sociosanitària de la que formin part diferents agents socials (Ajuntament, serveis sanitaris del municipi i altres agents socials) per tal d'establir contacte i promoure el traspàs d'informació entre ambdues institucions des d'una perspectiva de gènere.

7.3.2. Crear o impulsar la creació d'altres espais de reflexió, debat, acció conjunta entre els i les professionals i persones implicades en l'àmbit de la salut del municipi. Per exemple:

- Fent reunions periòdiques amb els i les responsables dels Centres de Salut del municipi per establir pautes d'actuació que vagin encaminades a millorar la salut de les dones.
- Organitzant seminaris i trobades amb el personal sanitari per establir estratègies de millorar de l'atenció sanitària a les dones del municipi, tenint en compte la veu de les mateixes dones a través del Consell de les Dones i/o les associacions de dones existents.

7.3.3. Ampliar la informació en l'àmbit sanitari (motius de consulta, malalties més freqüents, consultes pròpies o familiars, tractament donat, etc.) de la població del municipi i analitzar la incidència diferencial que tenen determinades problemàtiques de salut en les dones i els homes del municipi. Per exemple:

- Demanant a les administracions competents dades municipals en relació a problemàtiques de salut que tenen una incidència diferencial en dones i homes com els trastorns del comportament alimentari (anorèxia, bulímia), les drogodependències, de salut mental o laboral, o que afecten exclusivament a les dones, com la violència de gènere.

7.3.4. Identificar i donar a conèixer els riscos per a la salut que comporten el treball domèstic, el treball remunerat i la doble jornada. Per exemple:

- Divulgant informació actualitzada sobre els riscos físics, psíquics i socials del treball domèstic (tant dels riscos d'accident com de malalties o aïllament) al personal sanitari i a la població en general.
- Divulgant els problemes de salut laboral en diferents professions i feines, els efectes dels riscos psíquics, físics o ergonòmics en les mateixes. Estudiar la possibilitat d'oferir tallers amb aquesta temàtica al centre que imparteix cicles formatius i tenint en compte les diferències que hi poden existir segons el sexe, l'edat i l'ètnia, dels i les futures treballadores.

7.3.5. Incloure en l'apartat de salut de la web de l'Ajuntament un espai de salut i gènere. Per exemple:

- Incloure informació, articles... relacionats amb la morbiditat diferencial de dones i homes, sobre activitats que es facin de prevenció i promoció de la salut de les dones, sobre associacions i entitats relacionades amb l'àmbit de la salut i que tinguin en compte la perspectiva de gènere, etc.

7.3.6. Realitzar activitats de sensibilització i/o formació/informació dirigides als i les professionals (inclouent el personal de les farmàcies del municipi) sobre la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere i les particularitats de la població immigrant especialment de les dones immigrants, (llengua, cultura en relació a la salut...), en l'atenció i tractament sanitaris.⁸ Per exemple:

- Promovent que els agents municipals que treballen en els diferents àmbits de la salut, assisteixin a jornades, tallers o altres activitats relacionades amb la salut de les dones que es duiguin a terme des de les diferents administracions públiques o entitats diverses (Diputació de Barcelona, Observatorio de Salud y Mujer, CAPS, etc...)⁹. Es pot fer informant periòdicament de les activitats de les que es tingui coneixement, subscriuint-se a una llista d'emails on automàticament rebin l'agenda d'activitats sobre la temàtica.
- Promovent l'intercanvi d'experiències i projectes relacionats amb la salut de les dones entre professionals sanitaris de diferents àmbits i d'arreu del país: atenció primària, salut mental, salut laboral o altres especialitats.
- Fent xerrades o altres activitats de divulgació dels problemes de salut que afecten de forma diferenciada a dones i homes.
- Organitzant seminaris/jornades amb el personal d'atenció primària... sobre la salut de les dones, prestant especial atenció a les dones cuidadores.

7.3.7. Dotar als agents sanitaris de recursos i informació sobre els diferents tipus de violència que pateixen les dones al llarg de la seva vida (violència masclista, violència sexual o violència psicològica) i com afecta la seva salut. Per exemple:

- Oferir formació sobre violència vers les dones als equips sanitaris com a les persones que treballen a les farmàcies.
- Informar sobre la violència sexual i les agressions sexuals (en l'àmbit laboral, per exemple) i com afecten a les dones.
- Informar sobre l'assetjament psicològic i com afecta a la salut de les persones.

7.3.8. Fer un seguiment de la qualitat de l'atenció sanitària al municipi per tal de pressionar les institucions corresponents per la cobertura i millora dels serveis. Per exemple:

- Detectant les necessitats i demandes de la població del municipi mitjançant processos participatius, enquestes, etc.
- Fent un seguiment especial del Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva del Centre d'Atenció Primària del municipi, per coordinar i adequar actuacions i no duplicar-les.

⁸ Hem de tenir present que alguns d'aquests professionals formen part d'altres administracions (autonòmica) per la qual cosa s'hauria d'incidir en la importància de que aquests tinguin formació i informació vers salut i gènere.

⁹ En aquest sentit seria interessant promoure la participació d'agents municipals en el Postgrau 'Vida Quotidiana i Salut des d'una perspectiva de gènere' que ofereix el Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home en la seva Guia de Serveis 2004 (Serveis per a Professionals Municipals - Formació).

**PLA D'IGUALTAT
DE GÈNERE** 2009-2012

AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET